

Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelvtudományi Tanszék

Népnevek és törzsnevek a régi magyar személynévadásban

Szakedolgozat

Készítette: Varga Judit
V. magyar-történelem

Témavezető: Dr. Tóth Valéria
egyetemi adjunktus

Debrecen
2010

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Tudománytörténeti előzmények: a régi magyar személynévadás.....	4
3. Népnévi és törzsnévi eredetű személynevek a régi magyar nyelvben	12
4. Népnévi eredetű személynevek.....	16
5. Törzsnévi eredetű személynevek	30
6. Melléklet	37
7. Felhasznált szakirodalom.....	97

Bevezetés

A dolgozatom célja a népnévi és törzsnévi eredetű személyneveink vizsgálata a régi magyar nyelvben. Ehhez azonban szükségesnek véltem azt is, hogy mintegy bevezetőül az első fejezetben foglalkozzam a személynévkutatás és a régi magyar személynévadás történetével. Ezen fejezeten belül külön hangsúlyt fektettem a közszói eredetű személynevek csoportjára, hiszen az általam tárgyalt két személynév-csoportot is ilyen eredetűnek tekinthetjük (még akkor is, ha a törzsnévi lexémák köznévi, illetve tulajdonnévi mivoltáról viták vannak). A második fejezet saját feldolgozó munkámat tartalmazza, melynek témája tehát a népnévi és törzsnévi eredetű személynevek a régi magyar nyelvben. A feldolgozó munka forrásanyagául FEHÉRTÓI KATALIN „Árpád-kori személynévtára” (2004) és KÁZMÉR MIKLÓS „Régi magyar családnevek szótára” (1993) szolgált. E két munka alapján, készítettem egy adatbázist azon nevekből, melyeket vizsgálok a dolgozatomban. Az elemző-feldolgozó fejezet első (rövidke) részébenben ismertetem az általam felhasznált két forrást, kitérve ezek fontosságára a régi magyar személynevek kutatásában, a másik részben pedig az adatbázisom alapján vizsgálom a törzsnévi és népnévi eredetű személyneveket.

A feldolgozott nevekről összeállított adatbázist a dolgozatom mellékleteként közlöm.

1. Tudománytörténeti előzmények: a régi magyar személynévadás

Ahhoz, hogy a népnévi és törzsnévi eredetű személynévekkel alaposabban foglalkozzam, szükségesnek tartottam áttekinteni azokat az ismereteket (persze csak igen vázlatosan), amelyeket a régi magyar személynévadásról a szakirodalom feldolgozása során megtudhatunk. Úgy vélem ugyanis, hogy átfogó képet csak akkor kaphatunk a két névtípusról, ha azok helyét az egész régi magyar személynévadáson belül próbáljuk meg kijelölni. A fejezetben ezért három témakört érintek: a személynév kutatás történetét, a régi magyar személynévadás történetét és a régi magyar személynévadás típusait tekintem át.

1.1. A személynév kutatás története

1. A személynévek kutatása nálunk a XIX. században indult meg. Kétségtelenül nagy jelentősége volt a magyar tudományos életben a Tudományos Gyűjtemény (1817-1841) című folyóiratnak, amelyet ugyan FEJÉR GYÖRGY történész indított és szerkesztett egy évig, 1819-től azonban a nevek iránt is fogékony THAISZ ENDRE (András) vette át a szerkesztését, s ha néha HORVÁT ISTVÁN romantikus történész adta is meg a folyóirat alaphangját, népnyelvi, néprajzi és nem utolsósorban névtani cikkeivel több tudomány kialakulása, önállósulásának kezdőpontjának tekintjük e folyóirat megindulását (HAJDÚ 2003: 26). Ekkor merült fel elsőként egy teljes magyar személynévtár elkészítésének a szükségessége.

A „Magyar Nyelvőr” című folyóirat – 1872-ben indult meg – rendszeresen közölt különböző vidékről ragadványneveket. Történeti személynévek pedig a „Századok” című folyóiratban jelentek meg.

2. A magyar személynév kutatás (anthroponymia) történetének tudományos vizsgálatában több szakasz különböztethető meg, noha természetesen e szakaszok nem válnak el élesen egymástól (BÁRCZI 1958: 123).

A kutatás első szakasza (XIX. század második felétől nagyjából a XX. század első évéig) főleg adatgyűjtést foglalt magában. Magyarországon ebben az időszakban, főleg a XIX. század elején csak kétnyelvű szótárakban találkozunk a nevek összegyűjtésével és közreadásával. 1821-ben már GR. TELEKI JÓZSEF is helyet ad a szótártervében a család- és helyneveknek.

A népi vezeték- és keresztnévek gyűjtése KRIZA Vadrózsáival (1863), indul meg majd a „Magyar Nyelvőr” állandóan közöl gyűjtéseket. JERNEY JÁNOS „Magyar nyelvkincsek Árpádék korszakából” című munkájában (1854) viszonylag csekélyebb személynévanyagot közöl, viszont már megindulnak a történeti névanyag-kiadványok a folyóiratokban.

A kutatás második szakaszában, mely a XX. század elejétől a húszas évekig tart, az adatközlés alábbhagy, bár minőségileg finomodik. Ekkor indul meg a személynevek egyes csoportjainak összefoglaló vizsgálata, illetve a feladatok módszerek elvek tisztázása. Kiemelhető munkákat írt ebben a korban PAIS DEZSŐ és MELICH JÁNOS. A húszas évek elején pl. PAIS Dezső (1966) a régi magyar eredetű személyneveinkről adott gazdag anyagú, jelentéstani rendszeren felépülő, kitűnő összefoglalást (KÁLMÁN 1989: 185). Máiig a névtannak ezen területéről az egyik legjobb munka. MELICH JÁNOS nevéhez köthető a honfoglalás kori személy- és helynevek vizsgálata, valamint ő vázolta fel a névtudomány módszertani alapjait (MELICH: 1925-29). Foglalkozott ezen kívül még a vezetékneveink kialakulásával (MELICH: 1943). PAIS DEZSŐN és MELICH JÁNOSON kívül meg kell még említenünk GOMBOCZ ZOLTÁN nevét is, aki pedig a török eredetű régi személynevek első tudományos rendszerezője (GOMBOCZ: 1915).

A kutatás következő, harmadik szakaszában az anthroponymia iránti érdeklődés jelentős mértékben megnövekszik (BÁRCZI 1958: 125).

Míg a régebbi tanulmányok inkább a középkori névadással foglalkoztak, a húszas évektől előtérbe lép a XVI-XVIII. század személyneveinek története. Kiemelkedő művelője a történeti névtannak KNEZSA ISTVÁN. A harmincas-ötvenes évekből a legmegbízhatóbb adatközlések: JAKÓ ZSIGMOND műve a gyulai vártartomány urbáriumáról (1944), MIKECS LÁSZLÓNAK a moldvai katolikus (csángók) egy XVII. századi összeírásáról (1943), FEKETE LAJOS az esztergomi szandzsák 1570. évi összeírásáról (1943), KÁLDY NAGY GYULA az 1522. évből Baranya megye XVI. századi török adóösszeírásáról (1966).

Az eddigi eredményeket, módszereket összefoglalta BENKŐ LORÁND, „A régi magyar személynévadás” című tanulmányában (BENKŐ 1949). Ekkor indult meg a Ma-

gyar Tudományos Akadémia megbízásából a történeti személynév-anyag rendszeres gyűjtése.

FEHÉRTÓI KATALIN munkássága kiemelkedő a '60-as évektől kezdve. Nagy jelentőséggel bíró művei például „Az Árpád-kori ragadványnevekről” (1965), Egy XIV. századi nagybirtok jobbágynak személynévanyaga” (1968) illetve „A XIV. századi megkülönböztető nevek” (1969).

A '80-as évekből mint jelentős történeti névanyagot tartalmazó forrásközlést. kiemelném FEHÉRTÓI KATALIN „Árpád-kori kis személynévtárát” (1983), mely öt Árpád-kori nyelvemlékünk 1138 és 1240 között keletkezett személynévanyagát dolgozta fel. Az „Árpád-kori személynévtár” (2004) című munkája szolgált a dolgozatom egyik fő forrásául, ám e munka eredményeiről majd a feldolgozó fejezetben szólok. A '90-es évekből valók az „Árpád-kori személynéveink nyelvtörténeti felhasználásáról” (1995) és az „Árpád-kori közsői eredetű személynéveinkről” című tanulmányai. Mindkét tanulmány nagy segítséget nyújt az Árpád-kori névtani vizsgálatokhoz.

Szintén a '90-es években keletkezett KÁZMÉR MIKLÓS „Régi magyar családnevek szótára” (1993) című kézikönyve, mely feldolgozó munkám másik fő forrásának tekinthető (ugyancsak később térek ki rá).

3. A magyar személynévadás történetét tárgyaló munkákban általában kétféle közelítésmód különíthető el: a nagyobb léptekkel mérő, névadási korszakokat elkülönítő és bemutató szerzők a rendszer változásaira irányítják a figyelmünket, gyakoribb azonban az a vizsgálati mód, amely a névrendszer elemeinek rendszeren belüli módosulásait tárgyalja (HOFFMANN 1996: 115). Három típust különítettem el, és mind-egyikben csak néhány fontosabb munkát említek meg.

a) A régi magyar személynévadást tárgyaló munkák között találunk olyanokat, melyek általában foglalkoznak a régi magyar személynévekkel, személynévadással. Kiemelném ezek közül BENKŐ LORÁNDnak „A régi magyar személynévadás” (1949) című művét, mely a személynévadás kialakulását és rendszerét igyekszik fölvezetni a legrégebbi írásos emlékektől a családnevek kialakulásának koráig. Az első olyan nagyobb összefoglalás, mely az egész régi magyar személynévanyagot érinti. Egy másik általam is felhasznált munka, mely általánosságban foglalkozik a régi magyar

személynevekkel, HAJDÚ MIHÁLY „Általános és magyar névtan” című munkája. Mint ahogy a cím is mutatja, ez nem csupán a magyar személyneveket érinti, foglalkozik ugyanis általában a névtudománnyal, személynevekkel és csak utána tér ki a magyar személynevekre.

b) Az egy-egy típusal foglalkozó írások közül FEHÉRTÓI KATALIN néhány tanulmányát említhetjük meg: „XIV. századi magyar megkülönböztető nevek (1969), „Erdélyi céhmesterek nevei a XV-XVII. századból” (1984) és a „Helynevek mint családnevek de praepositio vagy -i képző nélkül” (1969 b). E munkák mellett említést érdemelnek itt a következők: KÁLMÁN BÉLA „Pusztai helynevek családnevként” (1975b), valamint ÖRDÖG FERENC „A pusztai helynevekből keletkezett családnevek kérdéséhez” (1982) a „Helynevekből keletkezett családnevek -i képzővel és anélkül” (1997) című tanulmányai ilyen jellegű munkák.

c) Végezetül vannak olyan írások, melyek konkrétan egy-egy névvel foglalkoznak. Ilyen munkák, tanulmányok: „A Csákány családnevről” (FEHÉRTÓI 1983), „A Csihar, Csoltár és Kacor családnevekről” (FEHÉRTÓI 1986) „A Vidikies- Videkus személynevről” (FEHÉRTÓI 1978). De, hogy ne csak FEHÉRTÓI munkáit említssem: „A Kakas személynevről” (KERTÉSZ 1938), „Cigány, Zigány” (PAIS 1936).

1.2. A régi magyar személynévadásnak története

A magyar nyelv történeti korszakolásáról hosszú idő óta részletekbe menő vitákat folytattak a nyelvtörténészek (HAJDÚ 2003: 323). A személynevek vizsgálatakor azonban sokan eltérnek az eddigi általános nyelvtörténeti korszakoktól. A magyar személynévadás jellegét gazdasági körülmények, az osztálytagozódás, a társadalmi mozgalmak, népáramlások, vagyoni, tulajdonjogok, családi, rokonsági viszonyok és a különböző kultúrhatások határozzák meg. BENKŐ LORÁND (1949) volt az első, aki meghatározta a régi magyar személynévadás korszakait. Ez a korszakolás persze már elavult szemléletű, hiszen több mint fél évszázaddal ezelőtt keletkezett. Az Árpád-koron belül elkülönít kisebb időegységeket. HOFFMANN ISTVÁN (1996) is foglalkozik tanulmányában a korszakolással, ő mindössze három korszakot különít el a személynévadáson belül.

A tulajdonnevek nagyfokú függőségét a társadalmi környezettől természetesnek tarthatjuk akkor is, ha mint nyelvi jelekre tekintünk rájuk, hiszen e minőségükben a szókincs elemei, részei, s közismert dolog, hogy a nyelvi részrendszerek közül a szókincs reagál legközvetlenebbül a kultúra, az emberi tudás, a társadalom változásaira (HOFFMANN 1996: 113).

1. BENKŐ (1949) a következő korszakokat különbözteti meg a magyar személynévadásban: 1. A magyar őstársadalom kora (X. század végéig); 2. A korai feudalizmus kora (XI-XII. század); 3. A feudalizmus teljes kibontakozásának a kora (XIII-XIV. század); 4. A késői feudalizmus kora (XV-XVIII. század).

1. A magyar őstársadalom utolsó két fejlődési szakasza a vadászkor és az állattenyésztő kor. (BENKŐ 1949: 2). Sajnos ennek a korszaknak a névadásáról emlékek híján csak keveset tudunk, csak annyit amennyit a szórványnevből kikövetkeztethetünk. Közismert, hogy már a legelső, személynéveket is tartalmazó szórványemlékünk, Bíborbanszületett Konstantin műve tartalmaz olyan neveket, amelyek törökségi nyelvekből eredeztethetők: *Tevel, Üllő, Taksony, Tas* (HOFFMANN 1996: 115). Az egyelemű névadás kizárólagos formája volt ekkor a magyarságnak, s a nevek jó része finnugor, illetőleg magyar eredetű közsóból alakult. Következtetések és későbbi följegyzések nevei alapján megpróbálhatjuk rekonstruálni az ősmagyar kori névanyagot, de el kell ismerni ennek a bizonytalanságát, támadhatóságát

2. A korai feudalizmus korszakában a magyarságot egyfelől, a földművelésre való áttérés jellemzi, másfelől pedig a kereszténység felvétele.

E korszak névadási szokásairól jóval többet tudunk, mint az előző korszakról. A XI. század elejétől kezdve már többször feltűnnek egyes személynévek az oklevelekben, s a XII. század első feléből egy igen tekintélyes szolganép-összeírásunk is van: a dömösi prépostság 1138-ban keletkezett és 1329-ben átírt adománylevele (BENKŐ 1949: 4). Kivétel nélkül egyelemű nevekkal találkozunk a dömösi prépostság szolgáló népeinek összeírásában: *Patkan, Hazug, Scegun, Besenehdí, Hwruat*.

Mivel az osztálytagozódás még meglehetősen kialakulatlan, ezért még nem indult meg a névtípusok társadalmi osztályok szerinti szétválása. A vagyoni, jogi, örökösödési viszonyok fejletlensége miatta szinte kizárólagosak az egyelemű nevek. A kereszténység felvétele sem bontotta meg az egyelemű névadás rendszerét, jöllehet a

keresztségben minden egyén kapott egyházi latin eredetű nevet, ez nagyon gyakran pusztán formáságnak bizonyult. A dömösi prépostságnak az összeírásában kivétel nélkül egyelemű nevekkal találkozunk, de a XII. század második feléből származó oklevelekben is csupán egyelemű személynevet viselnek.

Bizonyos rendszerváltás következett be az egyházi nevek megjelenésével a magyar személynévadásban. Az ősi pogány kori, motivált, a magyar nyelv elemkészletéből származó, lexikálisan áttetsző, nyitott rendszerű neveit fölváltják az idegen eredetű, lexikálisan azonosíthatatlan, motiválatlan, zárt rendszerből választott nevei. A magyar személynévrendszerben bekövetkezett első ismert rendszerváltás tehát inkább úgy fogható föl, hogy egy másik, újabb rendszer is létrejött a régebbi mellé, bizonyára attól nyelvhasználati értékben jelentősen különbözve (HOFFMANN 1996: 116).

3. A harmadik korszak, a feudalizmus kibontakozásának, az osztálytagozódás kialakulásának és a vagyoni elkülönülésnek a kora. Ebből az időszakból hatalmas tömegű személynév maradt ránk (BENKŐ 1949: 7). Két nagy szolganép-összeírásunk van a XIII. század első feléből, az egyik a tihanyi apátság népeinek az összeírása, a másik a Várad Regestrum. Ebben a korszakban már kikristályosodnak az osztályviszonyok, ezért kell a külön-külön megvizsgálnunk az egyes osztályok névanyagát. A paraszti osztály névanyaga a XIII-XIV. században is egyelemű, valamint érezhető az egyházi eredetű nevek fokozatos megerősödése.

A főúri és köznemesi rétegeknél már megjelenik a kételemű névadás. Például 1201: *Alexius filius Gude*. Az egyén neve mellett megjelenik az új, másodlagos, megkülönböztető, differenciáló névelem. A kételemű személynevek egyik állandó tagja a keresztnév lett. A kételemű névrendszer kialakulásával valójában az egymás mellett élő személynévrendszerek száma nőtt meg, amelyek persze elemeikkel szorosan kapcsolódnak egymáshoz (HOFFMANN 1996: 116).

A másodlagos név azonban nemcsak az egyén megkülönböztető jegyül szolgált, nemcsak az egyén pontosabb meghatározását célozta, hanem fontos funkciót töltött be az öröklődés terén (BENKŐ 1949: 8). A latin formák mellett ebben a korban már sok új, magyar alakulat is található. A magyarban létrejövő kételemű személynév-

rendszer idővel teljesen kulturális-társadalmi befolyás alá került, megmerevedett, kodifikált, szokásjog, illetve törvény által rögzített formában vált használatossá.

HOFFMANN ezt az utóbbi két korszakot nem tárgyalja külön, mindössze a XIV-XVI. századra hívja fel a figyelmet, amikor is a családnevek kialakultak (HOFFMANN 1996: 116).

4. A negyedik korszak a késői feudalizmus kora, melyben az osztály-, vagyon- és jogviszonyok teljesen megszilárdulnak. Ebben a korszakban is célszerű elkülöníteni a nemesi, jobbágy- és a polgárneveket.

A nemesi nevek jó része a latinus szerkezetben szerepel az írásbeliségben, de a XV. században a másodlagos név magyaros alakja is megjelenik, jóllehet a keresztnévek latinus formájukban állnak legtöbbször előttünk.

A XV. század folyamán az oklevelek szövegében és a névsorokban a jobbágynevek egy része továbbra is egyelemű, de már megjelenik a kételemű névadás is, mely eleinte még jobbára latin formában, de már mind gyakrabban megjelenik a magyar forma is. Például: 1458: *filius Desew*. Az oklevelek szövegében még általában a XV. század folyamán is egy néven tűnik fel a jobbágyok neve: 1417: *Danach, Lucas*. A FEHÉRTÓI által gyűjtött XIV. századi adatok szerint a megkülönböztető elemmel ellátott kételemű nevek már a XIV. század második felétől képviselve vannak a nemesség és jobbágyság körében egyaránt (FEHÉRTÓI 1969: 24). Sőt egy egész tanulmányban foglalkozik a XIV-XV. század jobbágyneveivel (FEHÉRTÓI 1976).

A nevek alakulása tehát állandóan tartó folyamat. Habár az anyakönyvezés óta a családnevek már nem változtak, a családnéven kívül harmadik, sőt néha negyedik névelem kialakulása máig tart.

Mind BENKŐ, mind pedig HOFFMANN a kulturális hatásokra hívja fel a figyelmet, arra, hogy ezek többször is átszabták a magyar személynévadás rendszerét.

1.3. A régi magyar személynévadás típusai

A kereszténység fölvétele előtt a magyarság egyelemű névadást használt. Az **eredeti, magyar nevek** azért nem felel meg a valóságnak, mert egy részük nem magyar etinómú, hanem jövevény valamely idegen nyelvből, amellyel érintkezett a magyarság (HAJDÚ 2003: 347). Az egyelemű ómagyar kori neveknek két nagyobb csoportját

különböztetjük meg: a közsői és nem közsői eredetűeket (FEHÉRTÓI 1997: 71). A közsői nevek elsődleges névadási mód szerint a nép nyelvének közszóiból alakultak, függetlenül attól, hogy a közszó milyen eredetű. Például *Unoka, Gyöngy, Árpád, Bors*.

Nem közsői eredetű nevek azok, melyek az idegen népekkel való érintkezés és az idegen etnikumú elemek betelepítése során kerültek át nyelvünkbe.

A személynevek nagy része eredetileg határozott jelentéssel bíró köznévként volt, az idők folyamán azonban elhomályosult a személynevekké váló köznévek eredeti jelentése: egyrészt elhomályosultak azok a körülmények, okok, melyek a köznévként a személynévvé válásánál közrejátszottak, néha az eredeti köznévként vesztett ki, vagy annak személynévi jelentése homályosult el annyira, hogy megszűnt minden jelentésbeli kapcsolat az eredeti köznévként és az abból származott tulajdonnévként között (TERES-TYÉN 1941: 3).

Hajdú a motiváció szempontjából még a következő kategóriákba sorolja az egyes neveket (HAJDÚ 2003: 348-353):

- A) A születés körülményeire utaló nevek: 1210: *Sombotka*
- B) Kívánság- vagy predesztinációs nevek: 1237: *Ereu*
- C) Leíró nevek: 1138/1550: *Almus*
- D) Foglalkozásnevek: 1095: *Scekerkes*
- E) Társadalmi helyzetre, tisztégre utaló nevek: 1198: *Sculgad*
- F) Népek vagy etnikumok nevei: 1095: *Beseneu*
- G) Óvónevek: 1214/1550: *Neuetlen*

(Megkülönböztet még jövevényneveket, ezen belül pedig egyháziakat és világiakat.)

A kételemű névadás lehetősége már a kereszténység felvétele óta adva volt, de mégsem tudott kifejlődni, mivel az alapfeltételek nem voltak meg hozzá. A feudalizmus kibontakozásának korszakában azonban a társadalmi, vagyoni jogi és családi viszonyok lehetővé, sőt szükségessé tették a másodlagos, megkülönböztető névelem hozzákapcsolódását az egyelemű személynévként mellé. Az Árpád-kor végére vezethető-

ek vissza a családnevek kialakulása. Az ekkor írt oklevelekben kezdik ugyanis pontosan megnevezni a személyt.

Amióta a magyar családnevek iránt kialakult az érdeklődés, azóta próbálják a rendszerezésüket kialakítani. A mai napig nincs egységes tipológiai felosztás, mindenki más szempont szerint osztotta fel a személynevek rendszerét. Egyesek jelentés-tani, mások etimológiai kategóriákkal dolgoznak, de találkozhatunk olyan felosztásokkal is, ahol egyszerre több szempont keveredik. THAISZ ANDRÁS logikus jelentés-tani csoportokat alakított ki a családnevek rendszerezésekor. MELICH JÁNOS (1943) inkább történeti, mintsem nyelvtörténeti szempontokat érvényesít a családnevekről írott munkájában. FEHÉRTÓI KATALIN (1969) családnévfelosztása három fő csoportra épül, melyek kisebb alcsoportokra bomlanak. Három fő csoportot különít el, melyből az egyik csoport a köznevekből alakult személynevek. Azért emeltem ki ezt a csoportot, mert az általam vizsgált személynevek is ebbe a kategóriába tartoznak. A közszoói eredetű személynevek nagy számát az Árpád-korban jól mutatja az a vizsgálat, melyet FEHÉRTÓI KATALIN végzett, az Árpád-kori kis személynévtárban közölt 6800 személynéven. „Akkor úgy találtam, hogy 1340 főnek, az összes említett személy mintegy 20%-ának lehetett közszoói eredetű neve” (FEHÉRTÓI 1997: 71-75). FEHÉRTÓI felosztása viszonylag homogénnek tekinthető, valamint még ma is érdemes használni ezt a fajta felosztást. HAJÚ (2004) is létrehozott egy szempontrendszer a családnevek osztályozására. „Úgy vélem, az eddigi főosztások egy részében a szempontkeveredések okozták a zavart, tehát most az egyes nagy kategóriák tisztaságára helyeztem a fő hangsúlyt”(HAJDÚ 2003: 766).

Célszerű szerintem olyan felosztást alkalmazni, melyben a fő kategóriák világosan, pontosan vannak meghatározva. A legtöbb felosztásban találok a közszoói eredetű személynevek csoportjával. Mint már azt korábban is említettem, az általam vizsgált személynevek is ebbe a csoportba tartoznak.

2. Népnévi és törzsnévi eredetű személynevek a régi magyar nyelvben

Dolgozatom adattárának elkészítéséhez két munka szolgált forrásanyagul. Az egyik FEHÉRTÓI KATALIN „Árpád-kori személynévtára” (2004), a másik KÁZMÉR

MIKLÓS „Régi magyar családnevek szótára” (1993). A következőkben – mintegy a feldolgozó munka bevezetéseként – a két szótár nyelv – és névtörténeti jelentőségét mutatom be.

1. FEHÉRTÓI KATALIN: Árpád-kori személynévtár

Fehértói Katalin „Árpád-kori személynévtár” című nagyszabású munkája – amelynek előzményéül az „Árpád-kori kis személynévtár” szolgált – a régi magyar személy- és helynévrendszerek egyaránt fontos kézikönyve, amely egyedülálló áttekintést nyújt a korai ómagyar kor személynévállományáról” (TÓTH V. 2005: 124). FEHÉRTÓI KATALIN munkája máris a magyar nyelv- és társadalomtudományok nélkülözhetetlen forrásává lett.

Természetesen nem tartalmazza az összes Árpád-korban élt személy nevét, sőt valamennyi személynevet sem (FEHÉRTÓI 2004: 8). Inkább mutatványnak, reprezentatív felmérésnek tekinthető, azaz nem teljes, mégis a jelzett korszak, az Árpád-kor személyneveiről megközelítően hű képet felmutató gyűjtés, amely a nyomtatásban napvilágot látott forrásokban: okmánytárakban, újabban megjelent oklevéltudományokban előforduló és betű szerint leírt (transzliterált) személyneveket tartalmazza szövegkörnyezetükkel együtt (ÖRDÖG 2004: 104). Ez a mű tartalmazza az 1000–1301 között nyomtatásban megjelent oklevelek egyelemű személynévi adatait a megfelelő latin szövegkörnyezetben, kivéve a nyelvészetileg használhatatlan hibás olvasatokat. A személyneveken kívül FEHÉRTÓI felvette az *ÁSz.*-ba azokat a helyneveket és helymegjelöléseket is, amelyeknek előtagja személynév, például *Donkpotoka*.

A névtár nyelvészeti, nyelvtörténeti, névtani kutatások számára készült. „Az Árpád-kori személynévtár mint munkaeszköz az egyes nevek vizsgálójának is a keze ügyében lesz majd, nélküle sem régi, sem mai családneveink vallatóra fogása, tipologizálása nem képzelhető el” (ÖRDÖG 2004: 106).

Az *ÁSz.* rendkívül gazdag személynévállománya (közel negyvenezer adata) természetesen a történeti személynév kutatás számára szolgáltatja a legbecsesebb forrásanyagot, vizsgálati lehetőségek széles skáláját kínálva a kutatóknak (TÓTH V. 2005: 126). Segítségével, sokkal teljesebben tárható fel e munka által egy-egy személynév, egy-egy névcsoport teljes Árpád-kori története.

A névanyag a sokféle alak- és írásváltozata, feltehető együvé tartozásuk szerint, számokkal megjelölt oszlopokba vannak csoportosítva. A neveket minden egyes adat esetében gazdag szövegkörnyezettel együtt adja meg a szerző, aminek névtani szempontból nagy jelentősége van, hiszen források a személynevek azonosítására többnyire nem pusztán egy-egy tulajdonnevet használnak, hanem egész sor más körülményre is utalnak (HOFFMANN 2005: 305).

A névtár nem foglalkozik a nevek eredetével, mindamelllett az összegyűjtött névanyagot két nagyobb csoportra lehet osztani: a felismert, azaz megállapított eredetű nevek és a fel nem ismert, azaz ismeretlen eredetűek csoportjára (FEHÉRTÓI 2004: 10).

Az „Árpád-kori személynévszótárból 91 névadatot gyűjtöttem, úgy tűnik tehát, hogy ebből az időszakból az általam vizsgált két névtípusból kevés adat állt a rendelkezésünkre. A névadatok a következő népnévi és törzsnévi lexémákat mutatják Árpád kori személynévi használatban: *cseh, francia, horvát, káliz, kun, lengyel, olasz, orosz, polyák, ruszin, rutén, szász, szerb, tatár, tót, török, zsidó* népnévi lexémák állnak személynévi használatban, törzsnévi lexémák közül pedig a *Jenő, Keszi, Kiirt, Nyék Tarján*.

2. Kázmér Miklós: „Régi magyar családnevek szótára”

Kázmér Miklós munkájának megjelenéséig sem jelenkori, sem történeti (relatív) teljességre törekvő magyar családnévszótárunk nem volt (HEGEDŰS 1994: 122). A tulajdonnevekkel való több évszázados folyamatos foglalkozás ellenére igen nehezen születnek meg a nagy összegező művek, amelyek a tudomány és a polgári érdeklődés számára egyaránt hiteles, objektív, könnyen kezelhető, a további kutatásokhoz jó kiindulásul szolgáló műveket tennének le az érdeklődők asztalára (SEBESTYÉN 1995: 161). Hiányzott a magyar névtudományban egy olyan alapvető összefoglaló munka, amely a teljes magyar családnévanyagot vizsgálja kialakulása kezdetétől (XIV. század) a kifejlődéséig, a teljeskörű elterjedéséig (XVII. század) (JANITSEK 1993: 162). KÁZMÉR MIKLÓS családnév szótára ezt a hiányt hivatott pótolni.

Ez a szótár családnévtörténeti adattár, illetőleg etimológiai szótár, de nem családlexikon. KÁZMÉR MIKLÓS világosan összefoglalja a szótár célját: „a XIV- XVII. századi magyar eredetű, illetőleg magyarból is származtatható családnevek számbavételre Moldvától Felsőőrre, Szlavóniától az északi megyékig” (KÁZMÉR 1996: 4).

A címben szereplő „rég” jelző relatív, mivel a kronológia alsó határát a források szabják meg, a felső határ pedig önkényes. A munka teljessége, a benne felsorolt névanyag lexikonszerű feldolgozása, a címszavak, az egyes családnevek ábécérendben való tárgyalása megkönnyíti a könyv használóinak munkáját (JANITSEK 1993: 162).

Az összegyűjtött (főleg korai) adatok nem mindig felelnek meg egy mai fontos kritériumnak, nevezetesen annak, hogy már öröklődő névelemről van szó, így inkább csak potenciális családneveknek tekinthetők (KÁZMÉR 1993: 4). Ahhoz, hogy elhatároljuk ezeket, családtörténeti vizsgálatra lenne szükség, erre viszont ez a szótár nem vállalkozik.

„KÁZMÉR MIKLÓS kötete nemcsak terjedelmére nézve nagyszerű: benne a magyar családnévkészlet és -rendszer minden részkérdése gazdagon adatolva tükröződik” (SEBESTYÉN 1995: 166). Az egyik legnagyobb érdeme, hogy sok fáradságos munkától, keresgéléstől mentesíti a kutatót. Szinte maguktól kínálják az időrendbe sorolt adatai a hangtani és morfológiai következtetéseket.

„E munka ma már nélkülözhetetlen kézikönyve minden névtannal foglalkozó nyelvésznek, ugyanakkor fontos segédeszköze a történészeknek és a néprajzosoknak, de érdekes és tanulságos minden olvasónak, akit közelebbről érdekel életet adó közösségének, családjának múltja” (JANITSEK 1993: 162).

A „Régi magyar családnevek szótára”-ból összesen 714 névadatot gyűjtöttem, vagyis ebből az időszakból már jóval több nyelvi adat állt a rendelkezésemre, mint az Árpád-korból. A névadatok a következő népnévi és törzsnévi lexémákat mutatják családnévi használatban: *bajor, besenyő, bolgár, bosnyák, burkos, cigány, cseh, cserkesz, francia, görög, horvát, jász, káliz, kazár, kun, lengyel, magyar, mizser, morva, muzska, német, oláh, olasz, orosz, oszmán, örmény, pajor, polyák, rác, ruszin, sváb, szász, székely, szerb, szerecsen, tatár, tirpák, tót, török, zsidó* népnévi lexémák

állnak családnévi használatban, törzsnévi lexémák közül pedig a *Jenő, Kér, Keszi, Kürt, Gyarmat, Nyék, Megyer, Tarján*.

2.2. Népnévi eredetű személynevek

Ebben a fejezetben az általam gyűjtött népnévi eredetű névadatokat fogom vizsgálni először az Árpád-korban, majd a 14-17. század időszakában családnévi szerepben. Vizsgáltam az *-i* képzős formák jelenlétét is, bár mindössze 4 névadatot találtam erre vonatkozólag az Árpád-korból, viszont családnévi szerepben a legtöbb népnévi eredetű személynév előfordul *-i* képzős formában is (igaz, nyilvánvalóan másodlagos alakulatokként: a származási helyre utalva, településnévből alakulva). Bemutatom, hogy mely népnévi lexémák találhatóak meg személynévi szerepben, valamint, hogy melyek a leggyakoribbak. Az egyes nevek megterheltségére is tekintettel leszek.

2.2.1. A népnévi eredetű személynevek az Árpád-korban (1001-1301)

Névgyakoriság és névterheltség

Ez lényegében statisztikai módszerekkel végzett névföltárás. Ezek segítségével névtani következtetéseket tudok levonni az Árpád-korra vonatkozólag. Ebből a korszakból 2 népnévi eredetű személynévi névadatra bukkantam. Meglehetősen alacsony ez a szám, összehasonlítva a családnévi szerepben álló, tehát a 14-17. századból való 3180 névadattal. A legkorábbi népnévi eredetű személynévi adat 1071-ből származik: *Frank* (ÁSz. 316).

A következőkben táblázat segítségével megvizsgálom először a népnévi eredetű személyneveket gyakoriság szempontjából. Ehhez feltüntetem az Árpád-korban (az Árpád-kori személynévtár adatai alapján) szereplő népnévi eredetű személynevek előfordulását, és mellette százalékos formában azt is megadom, hogy a népnévi személynévvel rendelkező személyek hány százaléka visel egy-egy konkrét népnévet. A személyneveket csökkenő gyakorisági sorrendben közlöm.

	Név	Előfordulás	i-s formák előfordulása	Változatok	Népnévi nevek %-a
1	Orosz	93	–	10	44,07 %
2	Zsidó	22	1	10	10,9%
3	Frank	19	–	14	9%
4	Cseh	14	1	10	7,1%
5	Horvát	10	1	10	5,2%
6-8	Káliz	7	1	8	3,79%
	Lengyel	8	–	2	3,79%
	Rutén	8	–	6	3,79%
9	Tatár	6	1	4	3,31%
10	Kun	3		3	1,4%
11	Német (i-s for- ma)	6		3	2,84%
12	Tót	6	–	6	2,84%
13	Polyák	5	–	2	2,3%
14	Szász	4	–	2	1,8%
15	Ruszin	3	–	3	1,42%
16	Olá	2	1	3	1,42 %
17	Olasz	2	–	1	0,94 %
18	Török	1	–	1	0,47 %

1. táblázat: A népnévből való személynevek gyakorisága az Árpád-korban

Ebből az időszakból a leggyakrabban előforduló lexéma – a saját gyűjtéseim alapján – az *orosz*, mivel 93 névadat áll rendelkezésünkre az Árpád-korból, 10 különböző írásváltozattal (1222: *Oros*, 1113: *Uros*, 1131: *Vros*, 1135: *Wros*, 1138: *Vrus*, 1211: *Vruus*, *Wrus*, 1214: *Oruz*, *Wruz*, 1216: *Vruz*; ÁSz. 605, 782, 783, 784). Ezek esetében természetesen nem mondhatjuk biztosra, hogy az összes rendelkezésünkre álló forma mind az *orosz* lexémára vezethető vissza. Ezeknek egy része lehet az *uras*, *oros*, *uras* is. A negyedik leggyakrabban előforduló népnévi eredetű személynév ebben az időbe a *Zsidó*. 23 alkalommal fordul elő és 10 féle módon szerepel az ÁSz.-ben. (1233: *Sydou*, 1244: *Sidov*, 1271: *Sydou*, *Sidou*, 1280: *Sydow*, 1222: *Zydeu*, 1255: *Zydov*, 1215: *Zyda*, 1253: *Syda*, 1237: *Zydoy*; ÁSz. 712, 713). A harmadik helyen a *frank* lexéma áll, mely a legkülönbözőbb változatokban jelenik meg. A *frank* népnév germán eredetű és 'bátor, elszánt, szabad' eredeti jelentése. Az „Árpád-kori személy-

névszótár” 19 névadatot, 14 különböző írásváltozattal tüntet fel (1291: *Franceus* 1075: *Francone*, 1198: *Franco*, 1223: *Franko*, 1234: *Franctu*, 1075: *Frank*, 1267: *Franc*, 1286: *Franch*, *Franchonis*, 1296: *Franck*, *Franconi*, 1265: *Franka*, 1299: *Frankyrius*, 1290: *Franchi*; *ÁSz.* 316). A negyedik helyen a *cseh* lexéma áll, a 15 előfordulásával, és 10 különböző írásváltozatával (1208: *Chech*, 1289: *Cheech*, 1295: *Ccech*, 1210: *Chek*, 1255: *Cek*, 1273: *Chek*, 1146: *Ceh*, 1259: *Ceh*, 1266: *Cech*; *ÁSz.* 180, 182, 183). Az ötödik leggyakrabban előforduló népnévi eredetű személynév a *Horvát*. Tíz különböző formája található meg az *ÁSz.*-ben, és 13 alkalommal fordul elő (1138: *Hwruat*, *Horuat*, *Huruat*, 1225: *Hrvat*, 1237: *Huruath*, 1281: *Harauat*, 1276: *Horuath*, *Horuathy*, 1264: *Horvatin*, 1273: *Hrouatin*; *ÁSz.* 391).

Ezen nevek gyakorisága történelmi tényezőkkel alátámasztható, mivel ebben az időben a név és a nevet viselő személy szoros kapcsolatban állt egymással. Az *Orosz* közszó *k u n - b e s e n y ő* kölcsönzés nyelvünkben. Eredetileg *rus* ’vörös, szőke’ jelentésű vikingeknél használatos közszóra vezethető vissza. A magyar nyelvbe az ótörök eredetű **orusz* népnévet vette át, és **orusz* > *orosz* nyíltabbá válásával keletkezett. Kijev környéki népek megnevezése, akikkel Levédiában, Etelközben is már kapcsolatban álltunk. KRITSÓ GYULA az „Oroszok az Árpád-kori Magyarországon” (1983) című tanulmányában foglalkozik az oroszok Árpád-kori jelenlétével. Felveti azt a kérdést, hogy az *Orosz*, *Oroszi* helynevek nagy száma ténylegesen azt jelentené, hogy az oroszok jelentős számban képviseltetnék magukat az Árpád-korban. Viszont felvet egy lehetőséget, hogy Kálmán király (1095-1116), aki halicsi uralkodó is volt hozhatott orosz területekről népelemeket (vö. KRISTÓ 1983: 191-208). GYÖRFFYI GYÖRGY (1958) egyik tanulmányában viszont Anonymus tudósításából indul ki, miszerint a magyarokhoz, már a honfoglalás előtt csatlakoztak oroszok. A történészeink is más álláspont képviselnek tehát, az orosz népcsoport jelentését illetően. A Korai Magyar Történelmi Lexikon az orosz-magyar kapcsolatokat illetően az első adatokat a 9. századra teszi, mikor a magyar törzsek útban a Kárpát-medence felé elvonultak Kijev mellett (KMTL. 1994: 509). Egy másik szláv névcsoport a horvátok, akikkel az Árpád-korban szoros kapcsolatban álltunk. A 11. sz. utolsó két évtizedében a horvát-magyar kapcsolatok politikai és államjogi téren hirtelen sokkal szorosabbá váltak (KMTL 1994: 270). Maga a *horvát* népnév eredeti jelentése ’délszláv nyelvet beszé-

lő ember', és a *hrvat* szóból származtatható (TESZ). A nyelvünk a szó eleji mássalhangzó-torlódást *i, o* bontóhanggal oldotta fel. *Horvát* névvel illeték a huszár módra felszerelt könnyűlovas egység tagjait is. Horvátországban toborozták őket, de ország-szerte elterjedt az elnevezésük, így ez a név katonáskodó személyekre is utal. A horvátokkal egyébként a korszak végéig kiegyensúlyozott maradt a kapcsolata a magyarságnak. A frankok a honfoglalás előtti Kárpát-medencében éltek. KRISTÓ úgy említi őket, mint az avarok elleni katonai akció győzteseit (2003: 23). A cseh nép esetében szintén egy szlávshoz tartozó népcsoporttal van dolgunk. Már nagyon korán, 902-ben szomszédos néppé váltunk, gyakran használták a cseh, morva vidékeket felvonulási területként (vö. KMTL 1994: 149). A népnevet a cseh nyelvből vettük át és ez alakult át apai családnévvé 'cseh nevű személy fia'. Nagyon korán, már a korai időktől kezdve érintkeztünk zsidó vallásúakkal (vö. KRISTÓ 2003: 179-189). „Magyarországi jelenlétükről az első híradás a 10. sz. közepéről való” (KMTL 1994: 749). A zsidó népelemek jelenléte az Árpád-házból származó királyok alatt mindvégig kedvező és nyugodt volt, üldözésük is akkor kezdődött el, amikor a magyar nemzeti dinasztia kihalt.

Az Árpád-korban nem csak azokat nevezték el az adott nép nevével, akiknek valóban az anyanyelve volt a névben szereplő nép nyelve, hanem azokat is, akik bármi-féle kapcsolatban álltak velük. Azok közeléből származtak, hasonlóan öltözködtek, viselkedtek vagy csak egyszerűen beszéltek a nyelvüket. Láthatjuk azt, hogy az *orosz* népnévi eredetű személynév magasan a leggyakoribb az összes között. A százalékos adatból is nagyon jól látszik (44 %), hogy majdnem a fele, a rendelkezésünkre álló népnévi eredetű személynévi adatoknak az *orosz*. A többi magas gyakoriságú nevek esetében viszont már sokkal kisebb ez a százalékos arány (10,9%- 5,2 % között). Elenyésző tehát a többi népnév személynévi szerepe ebben az időben az *oroszhoz* képest.

A közepes gyakoriságú nevek közé tartoznak: *Kun, Lengyel, Németi, Polyák, Tót, Rutén*. A *Káliz* (ÁSz. 386, 443), *Lengye* (ÁSz. 488), *Rutén* (ÁSz. 681, 684, 685) nyolc, a *Tatár* hét (ÁSz. 770), a *Kun* (ÁSz. 472, 473), *Németi* (ÁSz. 579), *Tót* (ÁSz. 763) hat, a *Polyák* (ÁSz. 642) öt alkalommal fordul elő az ÁSz.-ben. A százalékos arányuk nagyon alacsony (1,8 %- 0,47 % között), az *Oroszhoz* képest szinte elenyé-

szó az előfordulásuk, bár azért abban nem lehetünk biztosak, hogy mindegyik rendelkezésünkre álló adat az *oros* lexémára lenne visszavezethető. Ha pedig ezt a lehetőséget mérlegeljük, akkor az *Orosz* személynév nem lesz olyan nagy százalékban jelen.

A lista alján szereplő öt név: a *Szász*, *Ruszin*, *Olá*, *Olasz*, *Török*. Minimális a különbség az előfordulásuk között. A *Szász* négy alkalommal fordul elő 2 különböző változatban (1266: *Saas*, 1288: *Sas* ÁSz. 693), a *Ruszin* és az *Olá* háromszor, az előbbi 2 (1277: *Rusint*, 1289: *Rusynth*), az utóbbi 3 különböző alakban (1258: *Ola*, 1086: *Vla*, 1298: *Olay*; ÁSz. 595). A *Sas* esetében meg kell jegyezni, hogy esetleg a *sas* lexéma is lehetett és nem a *szász*. Az *olasz* lexéma kétszer szerepel személynévi szerepben ugyanabban az írásváltozatban (1301: *Olas*; ÁSz. 595), míg a *török* csak egyszer (1279: *Turuck* ÁSz. 770). Ezen népekkel az Árpád-korban nem volt olyan szoros a kapcsolatunk, a kulturális érintkezésünk, kivéve a törököket. Meglepő tehát, hogy a *török* népnév csak egyszer szerepel személynévként az ÁSz.-ben.

A *cseh*, *francia*, *horvát*, *zsidó*, *oros* népnévi eredetű személynevek találhatóak meg az Árpád-korban a legtöbb formában. Ennek oka, hogy olyan nyelvből vettük át ezen népneveket, melyek esetében a szó eleji mássalhangzó-torlódás gyakori volt és a legkülönbözőbb bontóhangokkal oldotta ezt fel a magyar nyelv.

A táblázat az *i-s* formák előfordulását is tartalmazza. Viszont nem mindegyik népnév fordul elő *-i* képzővel, csak a következők: 1255: *Chehy* (ÁSz. 180), 1276: *Horuathy*, (ÁSz. 390), 1237: *Kalazy* (ÁSz. 443), 1240: *Nemty*, 1268: *Nempty*, 1296: *Nemphy* (ÁSz. 579), 1298: *Olay* (ÁSz. 595), 1181: *Thartari* (ÁSz. 740), 1237: *Zydoy* (ÁSz. 712). Az *-i* képzővel ellátott családnevek nagy valószínűséggel a származási helyre utalnak, és településnevekből alakultak. Az Árpád-korban ugyanis keletkeztek népnévi eredetű helynevek (vö. RÁCZ 2001: 494). Ha az *i-s* formákat nem veszem a gyakorisági sorrend részeként, akkor kis változás történik a sorrendben, a *kun* és *olá* lexémák hátrébb kerülnek. Mivel az *i-s* formák esetében nagy valószínűséggel másodlagos alakokról van szó, ezért fontosnak tartottam így is megnézni, hogy milyen gyakorisági képet kapok az egyes népnévi eredetű személynevekről.

A *Beseneu* (1086: *Beseneu*, 1228: *Besenew* 1257: *Bescheno*; ÁSz. 120) névadatot felvettem az adatbázisomba, viszont nem szerepel a táblázatomban. Ennek oka, hogy

a névről nem mondhatjuk azt egyértelműen, hogy személynévi szerepben állna. A latin szövegek környezetében inkább a helynévi szerepét támasztja alá. A besenyőkkel a 10. században kerültünk kapcsolatba, míg a század elején még ellenséges viszony volt a magyarok és a besenyők között, addig 930-tól megszilárdult az együtt működésük. Ettől kezdve besenyő csoportok érkeznek Magyarországra (vö. KRISTÓ 2003: 69). Egy másik lexéma a *német* esetében, csak és kizárólag *i-s* formára találunk adatot az ÁSz.-ban (1240: *Nemty*, 1268: *Nempty*, 1296: *Nemphy*; ÁSz. 579). A német eredeti jelentése 'nem szláv, idegen'. Később szűkült le a germán népeket megnevező népnévvé, és mi a német jelentésben vettük át. A népnév *i* birtokjellel helynévi szerepben gyakran szerepel. Az Árpád-korban sok birtokadományozás volt, és ezt *i* birtokjellel fejezték ki. Ezért ez a személynév utalhatott ilyen telepekről származó személyekre. A KMTL. megemlíti azt, hogy egész Magyarország területén viszonylag korán elterjedt a *Németi* helynév (1994: 485). KRISTÓ (2003: 121-165) szerint a honfoglalás előtti időkben éltek a Kárpát-medencében németek, viszont feltehetően a magyarok bejövetele előtt kivonultak innen, viszont a 10-11. század fordulóján Gizella érkezését követően betelepülhettek ide német családok. Számuk nem lehetett nagy, szórvány jelleggel szálltak meg, ami azzal járt, hogy utódaik magyar környezetben néhány nemzedék alatt elmagyarosodtak (KRISTÓ 2003: 122).

Ebben az időszakban leggyakrabban előforduló nevek tehát az *Orosz*, *Zsidó*, *Frank*, *Cseh* és a *Horvát*. Ennek okát kulturális tényezőkkel támaszthatjuk alá. Ezen népcsoportokkal volt a legszorosabb a kapcsolatunk.

2.2.2. Népnévi eredetű személynevek családnévként (14-17. század)

Névyakoriság és névterheltség.

A családnevek időszakában az RMCsSz.-ből rendelkezésünkre álló névadatok szerint 3180 családnévi. Ez az Árpád-kori adatoknak a 14-szerese. A legkorábbi adat 1322-ből származik: *Lengel* (RMCsSz. 372).

Egy táblázat segítségével megvizsgálom, hogy melyek a leggyakoribb népnévi eredetű családnevek. Az *i-s* formák számát külön feltüntettem. Csökkenő sorrendben közlöm a családneveket.

	Név	Előfordulás	i-s formák előfordulása	Változatok	Népnévi nevek % -a
1	Tót	282	13	37	9,30%
2	Magyar	138	58	36	6,16%
3	Német	130	55	32	5,81%
4	Török	179	–	43	5,60%
5	Székely	170	174	40	5,47%
6	Horvát	159	12	25	5,37%
7	Szász	146	20	24	5,22%
8	Cseh	115	37	34	4,77%
9	Kun	136	9	15	4,55%
10	Olá	145	–	15	4,55%
11	Olasz	118	12	15	4,08%
12	Rác	124	–	13	3,89%
13	Orosz	80	38	11	3,71%
14	Lengyel	98	9	17	3,36%
15	Zsidó	90	–	8	2,83%
16	Besenyő	27	56	47	2,61%
17	Cigány	79	–	32	2,48%
18	Görög	78	–	28	2,45%
19	Tatár	71	–	6	2,23%
20	Jász	40	5	13	1,41%
21	Mizser ¹	41	1	15	1,32%
22	Polyák	36	–	11	1,13%
23	Szerecsen	35	–	9	1,10%
24	Morva	3	29	8	1%
25	Bajor	23	8	11	0,97%
26	Muszka	23	–	8	0,72%
27	Bosnyák	40	11	23	0,69%
28	Bolgár	41	–	14	2,50%
29	Sváb	5	2	4	0,22%
30-32	Francia	6	–	4	0,18%
	Örmény	3	3	12	0,18%
	Ruszin	6	–	2	0,18%
33	Tirpák ²	5	–	3	0,15%

¹ Árpád-kori török nyelvű népcsoport. A RMCsSz. említi a népnévi eredetű családnevek felsorolásában.

² TESz.: 'szlovák', különösen Nyíregyháza környéki szlovák.

34-35	Burkos ³	4	—	2	0,12%
	Oszmán	4	—	3	0,12%
36	Szerb	3	—	1	0,09%
37	Kazár	2	—	2	0,06%
38-39	Cserkesz ⁴	1	—	1	0,03%
	Káliz	1	—	1	0,03%

2. táblázat: A családnevek gyakorisága a 14-17. században

Az Árpád-korhoz képest jóval több népnév áll személynévi, pontosabban családnévi szerepben. A 14-17. században 38 népnévi eredetű személynévtípus áll a rendelkezésünkre. A leggyakoribb családnév ezek között, ebben az időszakban a Tót. 296 személynévi adat található az RMCSSZ.-ban, 32 külön változattal (RMCsSz. 1087, 1088). A **tauta~ tauti* óiráni szóra vezethető vissza, eredeti jelentése 'nép' volt. Később a jelentése leszűkült és csak a szláv népekre vonatkozott. Eleinte ragadványnévi szerepben állt, majd családnévi funkciót töltött be. A második helyen a Magyar áll 196 előfordulással és 35 különböző formájával (RMCsSz. 696, 697). Köztudott, hogy a magyar népnév a **modzs* ejtésű 'magyar ember, férfi' és *er* 'férfi' jelentésű közszavak összetételéből ered. Miután az összetétel elhomályosult, akkor a magánhangzó harmónia miatt *magyar~megyer* alakokban 'ember' jelentésből lett családnévvé. Erdélyben a székely néptől való elkülönítés miatt volt gyakori ez a név, de egyéb esetekben ritka volt, hogy ezt a nevet idegenek között kapta meg valaki. A harmadik leggyakoribb népnévi eredetű családnév a *Német*. 185-ször fordul el a családnévszótárban 32 különböző alakban (RMCsSz. 769, 770). A negyedik nagy gyakoriságú családnév 179 előfordulással a Török név. Családnévi szerepben 42 különböző formában találkozhatunk vele (RMCsSz. 1087, 1088.). Eredetét tekintve a csuvas török nyelvből került be a nyelvünkbe a *türk, turk* 'erős' jelentésű szó. Az ótörök törzsek megnevezésére szolgált, talán a kazárokat nevezték így. A 14. századtól oszmán-törököt jelölt ez a népnév. Apanévi eredetű családnevek lettek belőle, '*Türk~Török* nevű fia, leszármazottja' jelentéssel. Az ötödik helyen a Székely családnév áll. 174 személynévi adatot említ az RMCsSz., 40 különböző formával (RMCsSz. 982, 983). Hasonlóan az Árpád-korhoz, itt is történeti tényezőkkel támasztható alá ezek-

³ A porosz népnév alakváltozata.

⁴ Kaukázusi népeket foglal magában, Említi az RMCSSZ. a népnévből lett családnevek felsorolásában.

nek a családnévnek a gyakorisága. Tekintve, hogy itt már öröklött családnevekről van szó, ezért nem beszélhetünk szoros kapcsolatról a név és nevet viselője között. A legtöbb esetben pedig nem a nemzetiségi falvakban élők, hanem a körülöttük élők, akár 100 kilométerrel távolabb élők kaptak a népnévi családneveket, amely az idegen nyelvi területek lakosságának népneve. A *Tót* családnévünk ma is a harmadik leggyakoribb családnév, ennek oka, hogy eleinte minden idegen neve volt és csak később vonatkozott a szláv nyelvű népekre. Később differenciálódott ez a népnév (*Horvát, Lengyel, Szlovák* stb.). A 13. és 15. század között az Oszmán Birodalom fokozatosan terjeszkedett, és ez a terjeszkedés Magyarországot is érintette. Így tehát nem csoda, hogy sokan örökölhették a *Török* családnévet, hisz nem kellett töröknek lennie ahhoz valakinek, hogy ezt a nevet megkaphassa. Elég volt, ha kapcsolatban állt a törökökkel, vagy úgy öltözködött, mint ők, netán beszélt a nyelvüket. Ez pedig az ország három részre szakadása után egyáltalán nem volt meglepő. A *Német, Magyar, Székely* családnévek ilyen magas száma is ennek köszönhető. A Királyi Magyarország német kézen volt, és esetleg ezen a területén a németek és a magyarok megkülönböztetése miatt viselhették ilyen nagy számban a *Német* és *Magyar* családnéveket. A *Székely* családnév eredete vitatott, eredeti jelentése valószínűleg 'ör, háttör'. Valószínűleg azokra a népcsoportokra használták ezt az elnevezést, akik veszélyes védelmi területeken élte. Eleinte minden ilyen területen élő népcsoportra ezt az elnevezést használták, később nevezték el csak az Erdélyben élő székelységet ezzel a névvel.

Közepes gyakorisággal fordulnak elő az RMCsSz.-ben az *Orosz, Lengyel, Zsidó, Besenyő, Cigány, Görög, Tatár, Jász, Mizser, Polyák, Szerecsen, Morva* népnévi eredetű családnevek. Előfordulási arányuk 3,71 % és 1 % között mozog. A *Tót* családnévi előfordulási arányához (9,3%) képest ez az arány nagyon alacsony. Ezek között, az RMCsSz.-ben legtöbbször előforduló *Orosz* családnév is mindössze 118 alkalommal fordul elő családnévi szerepben (RMCsSz. 792, 793). Közel sem mondhatjuk, hogy ez olyan magas szám lenne a *Tóth*hoz képest.

Családnévi szerepben az *oszmán, szerb, kazár, cserkesz, káliz* lexémák fordulnak elő a legkevesebb alkalommal. Az *oszmán* három (1614: *Oszman*, 1622: *Oszmany*, 1644: *Ozmany*; RMCsSz. 798), a *szerb* egy (1550: *Szerb*; RMCsSz. 1004), a *kazár*

kettő (1432: *Kozar*, 1558: *Kazar* RMCsSz. 565), a *cserkesz* (1549: *Cherkesz* RMCsSz. 239) és a *káliz* (1437: *Kalyz* RMCsSz. 516) is egy-egy formában szerepel. Az *Oszmán*, mint családnév csak 17. században jelenik meg. Addig a *Török* családnév az elterjedtebb és ezt a 15. és 16. századi személynévi adatok bizonyítják (vö. RMCsSz. 798, 982, 983). A többi népnév azért nem fordul elő nagy gyakorisággal, mert ezek a népcsoportok kevés számmal voltak jelen ebben az időben az országban és így kapcsolatba sem kerülhettek velük túl sokan.

A százalékos adatokat ha megnézzük, akkor láthatjuk, hogy a legnagyobb százalékban a *Tót* családnévünk fordul elő, és ez csak 9,3%-a a 14-17. században előforduló népnévi adatoknak. A *Magyar*, *Német*, *Török*, *Székely* családnévek százalékos megoszlása 6,16- 5,47 % között van. Viszonylag alacsony ez a százalékos arány is, és megállapítható, hogy milyen kevés a különbség a 2. és 5. helyen álló *Magyar* és *Székely* családnévek előfordulási arányában. Sok viszont az 1 %-hoz közeli előfordulású népnévi eredetű családnév, 19 az általam vizsgáltakból ilyen. A *Káliz*, *Cserkesz*, *Kazar*, *Szerb* még a 0,1%-ot sem éri el, de a *Francia*, *Örmény*, *Ruszin*, *Tirpák*, *Burkos*, *Oszmán* családnévek is nagyon kis százalékban fordulnak elő a népnévi személynévek között.

Bár én a táblázatban összesítve közöltem a százalékos adatokat az *i-s* formákkal, de ha a másodlagos alakokat kiveszem, akkor változik némileg a sorrendje a népnévi eredetű családnéveknek. Az első helyen továbbra is a *Tót* marad 282 előfordulással, viszont a *Török* név kerül a második helyre, 179 előfordulásával. A harmadik leggyakoribb népnévi eredetű személynév pedig a *Székely* lesz, mely 170 alkalommal fordul elő az RMCsSz.-ben. A negyedik és ötödik helyen a *Horvát* és *Szász* nevek állnak, 159 és 146 előfordulással.

Az egyes népnévi eredetű családnévek sokkal több változatban fordulnak elő, ennek oka, hogy a morfológiai fölépítettség tekintetében megfigyelhető a komplikáltabb, nyelvileg jobban jelölt formák felé való haladás. A legtöbb alakváltozattal a *Török*, *Besenyő*, *Székely*, *Magyar* családnévek fordulnak el. Ennek oka, hogy a különböző területeken más-más nyelvjárás volt használatos, ezért más formában jegyezték le a neveket.

Sokkal változatosabb képet kapunk a népnévi eredetű családnevek esetében, mint az Árpád-kori személynevek esetében. 38 lexéma fordul elő családnévi szerepben, ezek közül a leggyakoribb a *tót, magyar, német, török, székely*.

2.2.3. Árpád-kori népnévi eredetű személynevek és a 14-17. századi családnevek

Miután mind az Árpád-kori népnévi eredetű személynevekről, mind a 14-17. századi népnévi eredetű személynevekről átfogó képet láthattunk, összevetem a két korzból rendelkezésünkre álló népnévi adatokat. Jelentősen megváltozott a gyakorisági sorrend az Árpád-korhoz képest. Az Árpád-korhoz képest jóval több népnév áll személynévi, pontosabban családnévi szerepben. A 14-17. században 38 népnévi eredetű személynévtípus áll a rendelkezésünkre. A *bajor~ pajor, besenyő⁵, bolgár, bosnyák, cigány, cserkesz, görög, jász, kazár, magyar, mizser, muszka, oszmán, örmény, rác, sváb, székely, szerb, szerecsen, tatát, tирpák* lexémák családnévként már jelen vannak, viszont az Árpád-korban erre vonatkozólag nem találunk adatokat az Ász.-ből. A *ruszin* lexéma az egyetlen, mely az Árpád-korban megjelenik személynévi szerepben, viszont családnévi funkciót már nem tölt be.

A következőkben egy-egy táblázat segítségével bemutatom, hogy az 5 leggyakoribb személynév előfordulása az Árpád-korban, hogyan változott meg a 14-17. századra.

Az 5 leggyakoribb személynév az Árpád-korban	Árpád kori előfordulás	Népnévi név % -a	Családnévi előfordulás	Népnévi név % -a
Orosz	93	42 %	118	3,71%
Francia	24	10,8%	6	2,83%
Zsidó	23	10,4%	90	0,18 %
Cseh	15	6,7 %	152	4,77 %
Horvát	13	5,8 %	171	5,37 %

3. táblázat: Az 5 leggyakoribb Árpád-kori személynév gyakorisága a 14-17. században

⁵ Találunk adatot az Árpád-korból, de nem tudjuk biztosan alátámasztani, hogy személynévi szerepben áll.

A táblázatból jól látszik, hogy a *Francia* személynév kivételével, mindegyiknek növekedett az előfordulása (családnévként). A *Zsidó, Cseh, Horvát* nevek előfordulási száma családnévi szerepben nagyon megugrott. Érdeemes összevetni a százalékok adatokat is. Mindegyik adat esetében igaz az, hogy az összes, az Árpád-korban vizsgált népnévi eredetű személynévhez képest, családnévi felhasználásuk gyakorisága csökkent. Egyetlen név, a *Horvát* maradt le kis százalékkal az Árpád-kori felhasználáshoz képest. Ennek oka lehet, hogy a horvát népcsoporttal a kapcsolatunk ebben az időszakban sem szakadt meg, sőt tovább erősödött. Itt azonban már nem beszélhetünk a név és a nevet viselő személy szoros kapcsolatáról, hiszen a név apáról fiúra, nemzedékről nemzedékre öröklődött. Az Árpád-korban az egyelemű névadás esetében a név és a nevet viselő személy szoros kapcsolatban volt egymással. Nem öröklődött tovább a név az egyén halálával, mint a családnevek esetében.

Érdekes lehet az is, hogy az Árpád-korban, személynévi szerepben milyen gyakori az 5 leggyakoribb népnévi eredetű családnév.

Az 5 leggyakoribb családnév	Családnévi előfordulás	Népnévi családnév %-a	Árpád-kori előfordulás	Népnévi személynév % -a
Tót	296	9,3 %	6	2,7 %
Magyar	196	6,16 %	–	–
Német	185	5,81 %	6	2,7 %
Török	179	5,60 %	1	0,4 %
Székely	174	5,47 %	–	–

4. táblázat: A leggyakoribb népnévi eredetű családnevek Árpád-kori előfordulása

Ha a személynévi és családnévi előfordulásokat összehasonlítjuk, lényeges számadati különbségeket láthatunk. Két népnévi eredetű családnévre az Árpád-korból nincs is adat (*Magyar, Székely*). A *Tót* és a *Német* nevek a közepes gyakoriságból "feltörnek" az 5 leggyakoribb családnév közé. A *Török* személynévre az Ász.-ből egy adat áll a rendelkezésünkre, viszont családnévi szerepben nagyon megugrott az előfordulási száma. Ezt már fentebb azzal a ténnyel igazoltam, hogy a 14-17. század között közvetlen kapcsolatunk volt a törökökkel.

Az Árpád-kori népnévi eredetű személyneveket és családnevek között lényeges eltéréseket és azonosságokat is megfigyelhetünk az előfordulási gyakoriság tekintetében. Az Árpád-korban a név és a nevet viselő szoros kapcsolatban álltak egymással, ezért nagy a valószínűsége annak, hogy a névben szereplő nép nyelvét beszélte az adott személy, tehát onnan származott, vagy szoros kapcsolatban állt velük, esetlegesen hasonlóan viselkedett, öltözködött, vagy beszélte az adott nyelvet. Gyakorik az Árpád-korban is az *i-s* formák, de kevesebb számban áll rendelkezésünkre, mint családnévként. Ennek oka abban keresendő, hogy a 14-17. században, már jóval gyakoribb a származási helyre utaló, településnévből keletkező családnevek használata, és hogy ezek már öröklődtek. A *Németi* az egyetlen olyan forma, mely nem jelenik meg ebben az időben csak *i-s* formában. Ennek oka lehet, hogy az Árpád-korban gyakoriak voltak a birtokadományozások (német telepeseknek) és azt, hogy valakie volt egy birtok, az *i* birtokjellel fejezték ki. Az arról a telepről származókat hívhatták pedig *Németi*-nek. Ez az legszembeütőbb változás az Árpád-korhoz képest. A családnevek esetében, mivel már öröklődtek apáról fiúra, nemzedékről nemzedékre, nem beszélhetünk szoros kapcsolatról a név és névviselő személy között. Nagyobb számban fordulnak elő népnevek családnévként, mint az Árpád-korban személynévként. Ennek oka a népességnövekedés és a külföldi népelemek nagyobb száma, valamint az, hogy ezeket a neveket általában ragadványnévként kapták meg és ezek váltak később öröklődő családnévvé. Kevesebb számban áll rendelkezésünkre az Árpád-korban *i-s* formájú személynév. Ennek oka abban keresendő, hogy a 14-17. században, már jóval gyakoribb a származási helyre utaló, településnévből keletkező családnevek használata.

2.2.4. A 14-17. századi és mai népnévi eredetű családnevek

Érdeemes összevetni, hogy, hogyan is változott a népnevi családnevek gyakorisága. A következőkben egy táblázat segítségével összevetem a 14-17. századi leggyakoribb 10 népnévi családnevet a mai 10 leggyakoribbival.

14-17. század leggyakoribb nevei	Előfordulás	A mai leggyako- ribb családnevek	Előfordulás
Tót	296	Tóth	222. 228
Magyar	196	Horváth	203. 765
Német	185	Németh	97. 943
Török	179	Oláh	38. 570
Székely	174	Rácz	36. 001
Horvát	171	Török	27. 374
Szász	166	Magyar	21. 240
Cseh	152	Orosz	16. 259
Kun	145	Lengyel	14. 232
Olá	145	Székely	12. 319

3. táblázat: A 14-17. és a mai leggyakoribb népnévi eredetű családnevek

Túl sok változás nem történt a 10 név tekintetében. A *Szász*, *Kun*, *Cseh* nincs ugyan benne a mai 10. leggyakoribb népnévi eredetű családnevünk között, viszont ha a listát kibővíteném, a 11. 12. helyen a *Kun* és *Cseh* családnevek szerepelnének. A 14-17. század leggyakoribb népnévi eredetű családnevei között pedig a 12. 13. 14. helyen a *Rác*, *Orosz*, *Lengyel* családnevek következnenek. Kicsinek mondhatjuk tehát a nevek változását a 14-17. századhoz képest. Növekedett ugyan az előfordulási gyakoriságuk, de a népnévi eredetű családnevek körében, kisebb változásokkal megőrizték a 14-17. századi pozíciójukat.

A legtöbb alakváltozattal a Török és a Besenyő családnevek fordulnak el. Természetesen az *i-s* formákat is tartalmazza az összesítés. Az *i-s* formák közül HAJDÚ (2010) a leggyakoribb családnevek listájában a *Besenyei* formát említi meg, a *Besenyő* forma viszont nem szerepel az enciklopédiában, tehát nem szerepel a 1230 leggyakoribb mai családnév között.

Összevettem a „Családnévi enciklopédia” (HAJDÚ 2010) népnévi eredetű családnévi adatait az általam gyűjtöttel, abból a szempontból, hogy melyek azok a leggyakrabban előforduló családnevek, amelyek *i-s* formában szerepelnek.

A 14-17. században leggyakoribb nevei	Előfordulás	A mai leggyakoribb nevek	Előfordulás
Magyari	58	Besenyei	4038
Bessenyei	56	Némethi	3891
Némethi	55	Magyari	2823
Oroszi	38	Oroszi	1621

4. táblázat: A leggyakoribb i-s formában szereplő népnévi eredetű családnevek

Az adatokat megnézve ugyanazt a képet kapjuk ma, mint a 14-17. században. Azért csak 4 családnevet vizsgállok, mert az 1230 leggyakoribb családnév között HAJDÚ „Családnév enciklopédiájá”-ban (2010) csak ez a 4 szerepel. Ez a négy adat is elegendő azonban ahhoz, hogy alátámaszthassuk, hogy a népnévi eredetű családnevek ma is szinte ugyanazt a képet mutatják, mint a 14-17. században. Ugyanazok a nevek a leggyakoribbak, akár csak ma.

2.3. Törzsnévi eredetű személynevek

2.3.1. Törzsnévi eredetű személynevek az Árpád-korban

A magyar törzsneveket Konstantinos Porphyrogenetos „De administrando imperio” című munkájából ismerjük. Felsorolja a 7 törzsnévünket (*Nyék, Megyer, Kürtgyarmat, Tarján, Jenő, Kér, Keszi*). A korai magyar történelem során a magyarok és a velük élő népcsoportok hetes tagolása általánosan elterjedt volt (RÁCZ 2006: 2). Magukat a törzseket nem etnikai csoportként kell elképzelnünk, hanem egy olyan „politikai” keretnek, melybe bármikor érkezhettek idegenek, és beilleszkedhettek a szervezetbe. Ezt több történészünk is hangsúlyozta (vö. NÉMETH 1930/1991: 104, KRISTÓ 2000: 28).

Négygyakoriság és névterheltség

Az „Árpád-kori személynévtár”-ból 16 törzsnévi eredetű személynév áll a rendelkezésünkre. Ez az alacsony szám is mutatja, hogy milyen kevés számban fordul elő személynévi használatban. A nemzetséggel ellentétben a mesterségesen létrehozott

törzs sokkal változékonyabb, átalakulásra jóval hajlamosabb, így nem meglepő az a tény, hogy ilyen kevés számú személynév alakult belőlük.

A 7 törzsnevünkől a következők fordulnak elő személynévként.

Törzsnévi eredetű személynevek	Előfordulása	Változatok
Jenő	1	1
Keszi	8	6
Kürt	4	4
Nyék	2	1
Tarján	1	1

3. táblázat: Az Árpád-korban előforduló törzsnévi eredetű személynevek

A legnagyobb számban a *Keszi* törzsnevünk fordul elő személynévként, hat különböző formában (1086: *Kesedydi*, 1138: *Kesudi*, *Kesedi*, *Quesudi*, 1138: *Keseudi*, *Kiceudi*, *ÁSz.* 460, 462) A második helyen négy előfordulással a *Kürt* (1211: *Curt*, 1232: *Churt*, 1237: *Kurth*, 1291: *Kurch* (*ÁSz.* 474), a harmadik helyen pedig a *Nyék* áll két előfordulással, egy válzatban (1231: *Necu* *ÁSz.* 577) A *Jenő* (1255: *Jeneu* *ÁSz.*409) és *Tarján* (1181: *Tarian* *ÁSz.* 740) személynevekre az *ÁSz.* csak egy-egy példát hoz. Az *i-s* formákra pedig nincsenek jelen az „Árpád-kori személynévszótár”-ban.

GYÖRRFY GYÖRGY magyarázata szerint az egyes törzsnevek azoknak a „türk” vezéreknek a nevéből, tehát tulajdonképpen *s z e m é l y n é v b ő l*, esetleg a vezérek címéből származnak, akiket még az Etelköz előtti magyar törzsek élére állítottak, s e neveket vitte majd tovább a katonai kíséretük, így váltak nép-, illetve törzsnévvé (1997: 228–30). Eszerint tehát a személynév vagy a méltóságnév vált törzsnévvé, majd az ismét személynévvé, mely furcsának tűnhet. Célszerűbbnek tűnik tehát, ha a *közszó*> személynév változást fogadjuk el.

Az általam gyűjtött adatok is azt támasztják alá, amit már több nyelvészünk, történészünk is megállapított korábban, hogy az Árpád-korban elhanyagolható a törzsnévi eredetű személyneveink száma.

2.3.2. Törzsnévi eredetű családnevek a 14-17. században

Névgyakoriság és névterheltség

Családnévi pozícióban más képet kapunk a vizsgált nevekről, jóval több névadat áll a rendelkezésünkre. Minden törzsnév előfordul családnévként, viszont a *Jenő*, *Megyer*, *Nyék* és a *Kér* törzsnevünk esetében csak *i*-s forma van jelen.

Törzsnév	Előfordulás	Törzsnév <i>i</i> -s formája	Előfordulás
Gyarmat	3	Gyarmati	56
Jenő	–	Jenei	41
Megyer	–	Megyeri	42
Nyék	–	Nyéki	24
Kér	–	Kéri	51
Keszi	54	–	–
Kürt	5	Kürti	42
Tarján	8	Tarjáni	26

3. táblázat: A törzsnévi eredetű személynevek előfordulása a 14-17. században

A táblázatból is kitűnik, hogy kizárólag a *Kürt* és a *Tarján* nevek fordulnak elő mindkét formában. A *Jenei*, *Megyeri*, *Nyéki*, *Kéri* esetében kizárólagosan *i*-s forma van jelen. A *Kürt* (RMCsSz. 656) nevünk az Árpád-korban is előfordul mindkét formában, viszont a *Jenő* (RMCsSz. 517) nevünk már csak *i*-s formában van jelen a 14-17. században. Ez arra enged esetlegesen következtetni, hogy a *Jenei* forma esetében valószínűbb, hogy helynévi formából alakult személynévvé *-i* birtokjellel. A *Megyeri*, *Nyéki*, *Kéri*, *Kürti*, *Tarjáni* esetében is hasonló a helyzet. Ezt az előfordulási gyakorisággal is alá lehet támasztani. Sokkal kevesebb számban fordulnak elő ugyanis a pusztán törzsnevek személynévként. Ez természetesen csak feltevés, tényként nem kezelhető, ugyanis ahhoz behatóbb vizsgálatokra lenne szükség. A *Kér* sem az Árpád-korban személynévként, sem pedig családnévként nem fordul elő az általam gyűjtött névadatok alapján. Itt is csak a *Kéri* (RMCsSz. 584) formával találkozunk.

A legnagyobb számban előforduló törzsnévi eredetű családnév a *Gyarmat* (RMCsSz. 430). Az *-i* képzővel ellátott formák sokkal nagyobb számban, 56-szor

fordulnak elő a RMCsSz.-ben, míg a *Gyarmat* alakra csupán három példát. A második helyen 54 előfordulással a *Keszi* (RMCsSz. 588) áll. A harmadik leggyakrabban előforduló törzsnévi eredetű családnév a *Kér* (RMCsSz. 584), viszont, mint már említettem csak *-i* képzős formában jelenik meg. A *Kürt* (RMCsSz. 656) 47 előfordulásával a negyedik, és mind a két formában megjelenik családnévként. A lista utolsó négy helyét a *Jenei*, *Megyeri*, *Tarjáni*, *Nyéki* családnevek foglalják el. A *Jenei* (RMCsSz. 517) 41-szer, a *Megyeri* (RMCsSz. 721, 722) 42-szer, a *Tarjáni* (RMCsSz. 1049) 34-szer, a *Nyéki* (RMCsSz. 775) 24-szer szerepel családnévként az RMCsSz. névadatai alapján.

Itt is megfigyelhetjük azt, amit már az Árpád-kor törzsnévi eredetű személynevei esetében is megállapítottunk, hogy ritkán fordulnak elő családnévi szerepben. Az *i-s* formák ugyanis másodlagos alakok, mivel nagy valószínűséggel településnévből alakultak. Ezek esetében pedig nem beszélhetünk igazi törzsnévi eredetű családnevekről.

2.3.3. Az Árpád-kori törzsnévi eredetű személynevek és a 14-17. századi törzsnévi eredetű családnevek

Az Árpád-kori törzsnévi eredetű személynévi és a 14-17. századi törzsnévi eredetű családnévi adatokat érdemes egymás mellett is megnézni. A következő táblázatban feltüntettem ezeket az adatokat.

Árpád-kori törzsnévi eredetű személynevek	Előfordulás	Törzsnévi eredetű családnevek	Előfordulás
–		Gyarmat	3
Jenő	1	Jenő	–
–		Kér	–
Keszi	8	Keszi	54
Kürt	4	Kürt	5
–	–	Megyer	–

Nyék	2	Nyék	–
Tarján	1	Tarján	8

3. táblázat: Az Árpád-kori törzsnévi eredetű személynevek és a 14-17. századi törzsnévi eredetű családnevek

A táblázat szándékosan nem tartalmazza az *i*-s formákat. Az adatokat összevetve, hasonló képet kapunk a két korszakról. Egyetlen törzsnév a *Gyarmat*, amely a 14-17. században viszont megjelenik, de az Árpád-korból nincs erre vonatkozólag rendelkezésünkre álló adat. Ez esetlegesen arra enged következtetni, hogy nagy a valószínűsége, hogy ebben az esetben pusztán helynév vált családnevvé, hisz az Árpád-korban nincs jelen ilyen személynév, ezért kicsi az esélye annak, hogy családnevi funkciót betöltene a 14-17. században. A *Jenő*, *Nyék* családnevi szerepben nem jelenik meg, ezekre csak *-i* képzős adatokat találunk. Ezek esetében is nyilvánvalóan másodlagos alakról van szó, származási helyre utaló, település névből alakuló családnevekről.

Megállapíthatjuk tehát, hogy az Árpád-korban személynévként és a 14-17. században családnevként is rendkívül ritkán fordulnak elő a törzsnévek. Igaz, hogy *-i* képzővel családnevi szerepben már sokkal nagyobb számban állnak rendelkezésünkre adatok az RMCsSz.-ből, viszont itt nyilvánvalóan településnévből alakult családnevekről van szó, és nem igazi törzsnévi eredetű személynevekről.

2.3.4. A 14-17. századi és mai törzsnévi eredetű családnevek

Összevettem HAJDÚ „Családnév Enciklopédiájá”-ban (2010) található törzsnévi eredetű családnevi adatokat a 14-17. századiakkal. Egy táblázatban feltüntettem az adatok.

14-17. században előforduló nevek	Előfordulás	Ma leggyakrabban előforduló nevek	Előfordulás
Gyarmat, Gyarmati	59	Gyarmati	5427
Jenei	41	Jenei	6019
Megyeri	42	Megyeri	3281
Nyéki	24	Nyéki	1100

Kéri	51	Kéri	4009
Keszi	54	Keszi	–
Kürt, Kürti	47	Kürti	1556
Tarján	34	Tarjáni	3164

3. táblázat: A XIV. századi és mai törzsnévi eredetű családnevek előfordulási gyakorisága

Csak az *i*-s formák vannak jelen a mai leggyakoribb családnevek sorában (vö. HAJDÚ 2010), viszont nem találkozunk a pusztai törzsnévi eredetű családnevekkel. Elhanyagolhatónak tekinthető tehát azon családnevek száma, mely pusztai törzsnévi családnév. Viszont az *i*-s formák magas számának oka abban keresendő, hogy a törzsnév először helynévvé vált, majd a helynév lett családnévvé. Így a családnév csak látszólag tekinthető törzsnévi eredetűnek. Itt persze az egyes konkrét neveket kellene megvizsgálni, hogy ez igazolható legyen.

Azt a következtetést levonhatjuk a rendelkezésünkre álló adatok alapján, hogy személynévi funkcióban ezek a törzsnévek rentkíven alacsony számban fordulnak elő. Ennek okát nehéz megállapítani. Kereshetjük abban, hogy a törzsek nem etnikai csoportok, mesterségesen lettek létrehozva, ezért rendkívül változékonyak és ez az oka annak, hogy ilyen kevés számban van jelen az Árpád-korban. A családnevek esetében sem túl magas az előfordulási számuk a 14-17. században. Viszont itt is jól látható az, ami korunkra is igaz, hogy magas az *i*-s formák száma. Olyannyira sok, hogy a leggyakoribb mai 1230 családnév között szerepelnek: *Jenei* 6019, *Gyarmati* 5427, *Kéri* 4009, *Megyeri* 3281, *Tarjáni* 3164, *Kürti* 1556, *Nyéki* 1100 (HAJDÚ 2010). Ennek okát én abban látom, hogy ezek esetében nem a törzsnévek alakultak személynévvé, hanem a törzsnév > helynév > személynév változási irány következtében keletkeztek. Ennek bizonyításához persze alapos vizsgálatokra van szükség.

2.3.5. Összegzés

A két általam vizsgált személynévi csoport a népnévi és törzsnévi eredetű személynévek. Mindkét névcsoport közszói eredetű.

Igyekeztem az Árpád-kori és a 14-17. századi időszakból rendelkezésemre álló személy és családnév adatokról átfogó képet nyújtani. Ehhez megvizsgáltam az elő-

fordulási gyakoriságait az egyes neveknek, és megnéztem melyek fordulnak elő az adott korban a leggyakrabban személy és családnévként. Az Árpád-korban leggyakoribb előfordulást az *orosz* lexéma mutatta. Míg családnévi funkcióban, a 14-17. században a *tót*. A kevés rendelkezésünkre álló törzsnévi adat alapján az Árpád-korban a *Keszi* törzsnév. A 14-17. században, családnévi szerepben leggyakrabban a *gyarmat* lexéma fordul elő, viszont az 59 előfordulása közül csak 56 *i*-s forma.

A népnévi és törzsnévi eredetű személy és családnevek között a fő különbség az, hogy míg a népnevek nagy számban alakulnak személynévvé az Árpád-korban és családnévvé a 14-17. század időszakában, addig a törzsnevek nagyon kis számban fordulnak elő személynévi és családnévi szerepben is. Ennek oka, hogy a törzsnevek zárt rendszert alkotnak és emiatt kevésbé hajlamosak arra, hogy személynévi, családnévi funkciót töltsenek be. A népnevek változási érzékenysége azonban viszonylag nagy, és ezt az ÁSz.-ből és a RMCsSz.-ből rendelkezésünkre álló népnévi eredetű személy és családnevek száma is bizonyítja.

Dolgozatomban próbáltam minél több adatot bemutatni, mely segítséget nyújthat egy későbbi, alaposabb vizsgálathoz is, ezen nevekre vonatkozólag.

Melléklet

Népnév	Előfordulási idő	Előfordulási forma	Szöveggörnyezeti előfordulás	Oldalszám	Megjegyzés
Besenyő	1086	<i>Beseneu</i>	homines... <i>Beseneu</i> , Simon, Apasci	ÁSZT. 120.o.	
	1228/ 1358	<i>Beseneu</i>	St. f. <i>Beseneu</i> de Benia cancellarius...Omodei pal-i	uo.	
	1257	<i>Bescheno !</i>	Fabianus filius Mrse comitis... servum suum fugitivum nomine Don in villa Bascha invenisset...pro Don filio <i>Bescheno !</i>	uo.	
Cseh	1208/1359	<i>Czech</i>	servosmogd Workul, <i>Czech</i> , Mogd	ÁSZT. 180.o.	
	1255	<i>Chechy</i>	vineam Alberti si-tam in Kirua iuxata vienam Marcelli comitis, que iure nos contingit, guam <i>Chechy</i> libertino ecclesie nostre {Strigoniensis} commiseraum	uo.	
	1289/1353	<i>Cheech</i>	de Vrkota... Johannes filius <i>Cheech</i>	uo.	
	1295/1295	<i>Ccech</i>	Husyvyt filium Mokov, Gurk fratrem eiusdem, Thomam filius <i>Ccech</i> et Holdan de ZylosLuche	uo.	

	{1210}	<i>Chek</i>	Ego Doma..terram meam de Ratolt cum neomore et uno molendino cum duobus servis, Kugin videlicet et Wassard, cum una vinea de Polosnuk et quator vinitoribus, quoram nomina hec sunt: Bede, Pousa, Pele, <i>Chek</i> {im} pignoravi	ÁSZT. 183.o.	
	1255	<i>Cek</i>	quendam de Nitria nomine Vros..una cum duodecim testibus... <i>Cek</i> de Nitria et Feliciano iobagione Castri Nitriensis	uo.	
	1273	<i>Chek</i>	Basa filius <i>Chek</i> de villa Gench de iobagionatu Castri Ferrei	uo.	
	1146	<i>Ceh</i>	{testes}... Petrus magister ducis Ladizlai, de centurionib(us) uicinis <i>Ceh</i> , Henricus, Cherbela	uo. 182.o.	
	1259	<i>Ceh</i>	<i>Ceh</i> {filius} Pucyns (Pocina)	uo.	
	1266/1283	<i>Cech</i>	de terra Castri..Gumuriensis Raas! vocata..meta..incipit iuxata fluvium Turuch...hinc autem progrediens in <i>Cech</i> potoka	uo.	

Frank	1291	<i>Franceus</i>	homo {regius} terram <i>Franceus</i> filii Nicolai Kemenche vocatam... reambulando	uo. 316.o.	
	+1075/ +1124/ +1217	<i>Francone</i>	..., <i>Francone</i> episcopo, Gectio episcopo, Lazaro episcopo episcopatus suos feliciter gubernantibus	uo.	
	1198/ 1226	<i>Franco</i>	<i>Franco</i> {miles}	uo.	
	1223	<i>Franko</i>	testes sunt... Oppodinus comes, <i>Franko</i> de Lvceman etr frater suus Ste- ven	uo.	
	1234	<i>Francu</i>	fidelis noster <i>Francu</i> filius Pertoldi comitis	uo.	
	{1071}	<i>Frank</i>	..., rex cum consilio Vyd et <i>Frank</i> de Luchman...	uo.	
	1267- 1269	<i>Franc</i>	... coram capitulo Castri Ferrei arbitrabuntur; co-is <i>Franc</i> , Pouse c-is de Boron	uo.	

	1286	<i>Franch Franchonis</i>	Ego comes <i>Franch</i> filius quondam comitis <i>Franchonis</i> {de Leutzman}...	uo.	
	1296	<i>Franck Franconi</i>	magister Kochos et Johannes frater eiusdem filij bone memorie quondam comitis Ricolfi ex parte una magister Ladizlaus et <i>Franck</i> frater eiusdem nepotes...patris domini nostri Jacobi ..episcopi Scepusiensis...predi ctis magistro Ladislao et <i>Franconi</i>	uo.	
	1265	<i>Franka</i>	Johanni Fridrih patri scilicet Andree <i>Franka</i> dictis proauo...	uo.	
	1299	<i>Frankyrius</i>	Gyletus, Pascha, Gerletus, Walterius, <i>Frankyrius</i> ...iurati... de Strigonio	uo.	

	1290-1300	<i>Franchik</i>	magister Mortunus filius Zochud nobis est consquestus quod Stephanus filius Stephani et <i>Franchhik</i> filius Boksa quondam villam ipsius destruxissent	uo.	
	1246/ 1437	<i>Francisco</i>	Cyka custode, magistro Leustachio, <i>Fransisco</i> , Laurencio et Ladislao Archidiaconis et alys	uo.	
	1257	<i>Franciscus</i>	dominus frater <i>Franciscus</i> addas ecclesi s-cti Salvatrois de Kopornuk	uo.	
i-s forma:	1264	<i>Francyscy</i>	...possessiones dicti Petri, <i>Frannycscy</i> et Thome Jeneu et Zecheu vocatas	uo.	
	1276	<i>Francisci</i>	nobiles de genere Kortol... Symon, Bartolomeus fily <i>Francisci</i> ...de eadem generatione	uo.	

	1300	<i>Francissci</i>	magister Chyko alio nomine Bartholomeus filius <i>Francissci...</i>	uo.	
Horvát	1138/ 1329	<i>Hwruat</i> <i>Horuat</i> <i>Huruat</i>	In villa Gau...nomina srevorum... Mihal, Zeha, <i>Hwruat</i> , Hualata, Maglov; nomina servorum, qui debent servire preposito cum suis curribus... In villa Kuceu: Cicadi, Emudi, sounik, Vrsag, <i>Horuat</i> ; ... nomina campanistarum... In Dimisi: Indi, Hurnete, <i>Huruat</i>	uo. 391.o.	
	1225	<i>Hrvat</i>	Widum et <i>Hrvat</i> Sancti Martini...de Zala presbiteros	uo.	
	1237	<i>Huruath</i>	ibi tenet metam cum <i>Huruath</i>	uo.	
	1281	<i>Harauat</i>	Stephanum filium <i>Harauat...</i> de Kowachi	uo.	

i-s forma:	1276>139 8	<i>Horuath</i> <i>Horuathy</i>	Kach f. <i>Horuath...de</i> <i>Horuathy</i>	uo.	
Káliz	*+1135/0 1262/156 6	<i>Kaloz</i>	in Meger iuxta Danubium infra generatcione <i>Kaloz</i> sunt decem vinee	uo. 386.o.	
	1138/132 9	<i>Koaliz</i>	In villa Hetten {nomina servorum}: Egus, Machali, Budeti, <i>Koaliz</i> , Matheus	uo.	
	1141- 1161	<i>Caliz</i>	... {et} concessit succedens filius in regnum Geuzha presente... <i>Caliz</i> et Juliano comite	uo.	
	1211	<i>Calix</i>	In villa Beseneu... curriferi...filius Appa, Neurenche, filius Arud, <i>Calix</i> (<i>Caliz</i>)	uo.	
	1213/ 1550	<i>Kaluz</i>	<i>Kaluz</i> iubagio Iohannis filii Absalonis impetiit Zamam vitricum Absalonis	uo.	

	*1276/16 41	<i>Calsi</i>	Dominius Alexander de genere <i>Calsi</i> dives et nobilis et modo sum ambaxator pro rege nostro ad regem Sicilie	uo.	
	1290/ 1303/ 1479	<i>Caluz</i>	Samud, Pet., Nic., <i>Caluz</i> et Gaak f-i Symard...de Baasth	uo.	
i-s forma:	1237- 1240	<i>Kalazy</i>	In villa Zamthou...vndornici cij! sunt isti...filius Nuuhu, Bene (Nuhu, Beneh) cum filiis suis Huic (Hvic) Herruig, <i>Kalazy</i>	uo. 443.o.	
Kun	1290	<i>Kuun</i>	Stephanus <i>Kuun</i> dictus...de Murgo	uo. 472.o.	
	1297	<i>Kun</i>	Nicolaum fratrem Stephani dicti <i>Kun</i> ... in comitatu Budrugensis	uo.	
Lengyel	1262/ 1413	<i>Lengel</i>	Cepanum filium Lengel et <i>Lengel</i> , Stephanum et Demetrium filios(...)	uo. 488.o.	
	1086	<i>Lengen</i>	fabri: <i>Lengen</i> , Pisik, Bodin	uo.	

Német: nincs adat, de:	1240/ 1244/ 1325	<i>Nemty</i>	Hendre de gen. <i>Nemty</i> c. de Wlco	uo. 579.o.	
	1268>138 4	<i>Nempty</i>	Comitis Nicolai filij Comitis Ambrosi de genere <i>Nempty</i>	u.o	
	1296	<i>Nemphy</i>	c. Jac.f. Ambr-i de gen. <i>Nemphy</i>	uo.	
Oláh	1258	<i>Ola</i>	terram... Castri...de Abauywar Glup uocatam...sunt tres mete posite et iste diidunt de terris Monk et <i>Ola</i>	uo. 595.o.	
	1086	<i>Vla</i>	{equites} Keletea, <i>Vla</i> , Yuan	uo. 776.o.	
i-s forma:	1298	* <i>Olay</i>	magister Petrus et magister Symon comites filii Dominicy bani de genere <i>Olay</i>	uo. 595.o.	

Olasz	1301	<i>Olas</i>	de Scepus...nobiles viri magister Kokos et Iohannes filii comitis Rycholfi et una parte ex altera vero <i>Olas</i> Petrus ... filii Rycholfi..dederunt eidem <i>Olas</i> Petro...LXX marcas fini argenti	uo.	
Orosz	1222/1344	<i>Oros</i>	castenses de Golguch in villa Zumasou... Uertus, Ambrosius, <i>Oros</i> , Petrus, Bench	uo. 605.o.	
	{1113}	<i>Uros</i>	Et nobilibus regni {Colomanus rex} obcecavit <i>Uros</i> , Vatha et Paul.	uo. 782.o.	
	1131	<i>Vros</i>	testes...sunt... <i>Vros</i> iudex, Constantin {us}, Samudi	uo.	
	+1135/ +1262/ 1566	<i>Wros</i>	servos...Faber, Bezeded, Jacob cum uxoribus, Wosk, <i>Wros</i> , Krysan cum uxoribus	uo.	

	1138/ 1329	<i>Vrus</i>	mansiones servorum...In villa Edelin...Lengen, Samsin, Wence, <i>Vrus</i>	uo. 783.o.	
	1211	<i>Wrus</i>	In predico Co- lon..servi..filii Sompou, <i>Wrus</i> , Tolpa, Demetrius	uo.	
	1211	<i>Vruus</i>	In villa Thurkh...ioubagion es ecclesie...filius Agard, <i>Vruus</i> cum filiis suis Vrbano, Amrosio (Vrbanus, Ambrosius)	uo. 784.o.	
	+1214/ 1334	<i>Oruz</i>	servos...Eigidius pulsator, <i>Oruz</i> custos apum, Pousa custos silve de Helmuch cum duobus fratribus	uo.	
	1214/ 1550	<i>Wruz</i>	fili ioubagionum..de alia Gygan scilicet: Dionis, Focos, Iohachin, Wruz, Endus, Fuc, Sypeu, Ysou et alii	uo.	

	1216/ 1550	<i>Vruz</i>	Varou filius Korochi de villa Iraz citatus a convilla suo nomine Hyued et item a...Kemedu, <i>Vruz</i> , Chiocou...de Sari pro furto septies	uo.	
Polyák	1243	<i>Poyc</i>	Johannes de villa <i>Poyc</i>	uo. 642.o.	
	1282/ 1351	<i>Poyk</i>	ancillam suam filiam <i>Poyk</i> Agnus nominatam...una ancila filia dicit <i>Poyk</i> Margita nominata...Koytka filio dicit <i>Poyk</i> ...dictus <i>Poyk</i> servus...cum uxore sua et Paulo filio suo	uo.	
Ruszin	1277	<i>Rusint</i>	{ancillae} <i>Rusint</i> , Angeles	uo. 685.o.	
	1289	<i>Rusynth</i>	Tiburcius nobilis de Curuskyn cum domina consorte sua <i>Rusynth</i> vocata	uo.	
	1300	<i>Rusinch</i>	ancilla... <i>Rusinch</i> cum maiori filia sua	uo.	

Rutén	1280> 1391	<i>Ruthen</i>	de Turoch Miksse filio Rekse et cognatis eiusdem Drahen videlicet Nicolao, Herch, <i>Ruthen</i> et Urban...terra eorum Raxa	uo.	
	1273	<i>Rutheni</i>	Nicolaus canonicus {de Scepus} dixit Myculay filio <i>Rutheni</i> terram...venundasse	uo.	
	1105/ 1110/ XIII.	<i>Roteno</i>	diacone Andrea et subdiacono <i>Roteno</i> ceterisque testibus	uo. 681.o.	
	1237	<i>Ruscinum</i>	Seruos suos et ancillas scilicet <i>Ruscinum</i> , Juan, Jnus, Kereus, Cuuc, Vyragus	uo. 684.o.	
	1264	<i>Ruschin</i>	Martino ac Lad-o f- is Ruschin...de Chermel	uo.	
	1278	<i>Ruzen</i>	Paulus filius Georgy de genere Chermen...Dominis uc filius Pauli et Martinus filius <i>Ruzen</i> de eadem generacieone	uo.	
Szász	1266/ 1274	<i>Saas</i>	Iwan et Pertholdo f- is <i>Saas</i> ...civibus de Bana	uo. 693.o.	
	1288/ 1291	<i>Sas</i>	Marcellus filius <i>Sas</i> {de Sepus}	uo.	

Tatár	1181/XVI	<i>Tatar</i>	iobagiones monasterii! fluvium Zamos... ad <i>Tatar</i> et ad Paulum filium Mardek fugissent	uo. 740.o.	
	1210/ 1272	<i>Thatar</i>	Teram... Recessan Petri filij <i>Thatar</i>	uo.	
	1274	<i>Tharcan</i>	domina relicta Johannis <i>Tharcan</i> { <i>Thatar</i> }... terram... Chazta	uo.	
i-s forma:	1261	<i>Thartari</i>	{terram Chazata} Johannis <i>Thartari</i>	uo.	
Tót	1219/ 1550	<i>Tot</i>	minister {ministri} regis <i>Tot</i> de v. Tiuan et de v. <i>Tot</i> et tota prov. de Quemey	uo.763.o.	
	{1280}/ 1280	<i>Touth</i>	p{osseio} <i>Touth</i> in C{omitat} u Wolkou	uo.	
	1287	<i>Thot</i>	vinea...sita..iuxata vineam Michaelis filii <i>Thot</i> olim iobagiones {ordinis Eremitartum Sancti Augustini de claustrum Sancte Anne de Strigonio}	uo.	

	1298	<i>Thouth</i>	Stephan <i>Thouth</i> seruientem Johannis filij HERRICI	uo.	
	1301/ 1301	<i>Toth</i>	nobili domine Margarethe vocate, relicte Petri dicti <i>Toth</i> ac Nicolao filio eiusdem de Kyshenneng	uo.	
	1202/ 1203/ 1500	<i>Totu</i>	Villa Saris...Qui vulgo dicuntur sulga... Serdi... Opre ... <i>Totu</i> cum uno, Cibu cum duobus, Cekascum uno	uo.	
Török	1279/ 1369	<i>Turuck</i>	Petrum filium <i>Turuck</i> iobagionem castri de Ryuche	uo. 770.o.	
Zsidó	1233	<i>Sydou</i>	de uill Miley partem terre... filijs Rede, Bych, Jacob, <i>Sydou</i>	uo. 712.o.	
	{1244}	<i>Sidov</i>	<i>Sidov</i> {comes... terrae} Duclisa {et} Irev {in comitatu Zala}	uo.	
	1271	<i>Sydou</i> , <i>Sidou</i>	Sydou filius comitis Sydou nobilis de Miley.. idem <i>Sidou</i> et per eium filii sui ac eorum	uo. 713.o.	

	1280/ 1323	<i>Sydow</i>	nobilem virum Comitem Johannem filium <i>Sydow</i>	uo.	
	1222/ XVIII	<i>Zydeu</i>	Benedicto filio Urk, Ladislao filio Chumur, Michael filio Huswet, Petro filio <i>Zydeu...senioribus Vduornicorum {Posoniensis}</i>	uo.	
	*1255	<i>Zydov</i>	Petrus filius Hellynus de genere <i>Zydov</i>	uo.	
	1215	<i>Zyda</i>	homines <i>Zyda</i> , Alus et eorum consaguineos Bycha et Paulum...castri Posoniensis	uo. 712.o.	
	1253/ XVIII.	<i>Syda</i>	Wogyam filium <i>Syda...devilla Karcha</i>	uo.	
i-s forma:	*1237	<i>Zydoj</i>	Acilles filus Cosme Comitis de genere <i>Zydoj</i> tutor pueri nomine Macha filij Michaelis Comitis filij Macha ex eodem genere...de Turul	uo.	
Törzsnév					
Jenő	1255	<i>Jeneu</i>	terram comitis Balar fili Balar nomine <i>Jeneu</i>	uo. 409.o.	

Kürt	1211	<i>Curt</i> (<i>Churt</i>)	In villa Thurkh...sunt vdornici...fili <i>Curt</i> (<i>Churt</i>), Latamas cum filio suo Fara	uo. 474.o.	
	*1232	<i>Churt</i>	villani Enud de genere <i>Churt</i>	uo.	
	*1237/XI X	<i>Kurth</i>	Baka iobagio castri Supprvniensis de genere <i>Kurth</i> cum quodam consanguineo sou nomine Buda	uo.	
	1291	<i>Kurch</i>	Michael, Symoun et Nicolaus filii <i>Kurch</i> de iuxata Hernad... terram eorum Petury nominatam	uo.	

Keszi	+ 1086	Kesedydi	pellifices: Nenu Buatir, <i>Kesedydi</i> , Bokon, Seudi	460.o.	
	1138/132 9	Kesudi Kesedi, Qesudi	In villa Durugsa... nomina servorum... Salamin, <i>Kesudi</i> , Fracasti; In villa Geu...nomina servorum... Imes, Surgudi, <i>Kesedi</i> , Taudi; In villa Herudi...Cupan, Eubag, <i>Qesudi</i> ; In villa Asavfeu... Feledi, <i>Kesudi</i> ,Kinis; In	uo.	

			villa Kana... <i>Kesudi</i> , Hitu, Selle, Beke		
	1138/1329	Keseudi	<i>In villa Babusa Magici, Gumba, Warus, Keseudi, Pazari...omnes, cum terra sua datisunt; In villa Kucev: Keseudi, Mog, Vros, nomina campanistarum...Vro di, Keseudi, Feldi</i>	uo.	
	1138/1329	Kiceudi	In villa Cuppan... mansiones servorum... Gokudi, Sicedi, <i>Kiceudi</i> , Adrian	462.o.	
Nyék	1231	Necku	Benke de Barsunus... vieneam... vendidit cuidam serviciali ecclesie nomine <i>Necku</i> de villa Torian... <i>Necku</i> vel suos filios	577.o.	
Tarján	1181	<i>Tarian</i>	tetes...laici...Ambrosius filius Custan cum filio suo Georgio, <i>Tarian</i> , Beca, Vidus	u.o 740.o.	
Népnév	Előfordulási idő	Előfordulási forma	Szövegkörnyezeti előfordulás	Oldalszám	Megjegyzés
Bajor	1369	Paȳor	Hermann <i>Paȳor</i>	RMCSSZ.64.o.	
	1405	Payor	<i>Payor</i> {János}	uo.	
	1550/1628	Pajor	<i>Pajor</i> {István}	uo.	
	1585	Bayor	<i>Bayor</i> Matiasne	uo.	

	1609	Bajor	<i>Bajor</i> Mihaline	uo.	
	1714	Bajor	<i>Bajor</i> Fenercz	uo.	
i-s forma:	1558	Bayory	Leonardus <i>Bayory</i>	uo.	
	1632	Bajory	<i>Bajory</i> {Boldizsárné}	uo.	
	1714	Bajori	<i>Bajori</i> Ferencz	uo.	
	1720	Bajory	<i>Bajory</i> Fran(ciscus)	uo.	
	1720	Bajory	<i>Bajory</i> Janos, <i>Bajory</i> Györg	uo.	
Besenyő	1392	<i>Bezenow</i>	<i>Bezenow</i> {Tamás}	RMCSSZ. 134.o.	
	1394	<i>Besenew</i>	Petrus <i>Besenew</i>	uo.	
	1449	<i>Besenyew</i>	<i>Besenyew</i> {János}		
	1450	<i>Bessenye</i>	Stephanus <i>Bessenye</i>		
	1453	<i>Bessenew</i>	Johanne <i>Bessenew</i>		
	1508	<i>Besenew</i>	<i>Besenew</i> Ø		
	1519/1520	<i>Bessenew</i>	Stephanus <i>Bessenew</i>		
	1554	<i>Besennyw</i>	<i>Besennyw</i> {Pál özv}		

	1573	<i>Bessenew</i>	Michael <i>Bessenew</i>		
	1715	<i>Bessenjó</i>	Joannes <i>Bessenjó</i>		
i-s forma	1455	<i>Besseney</i>	<i>Besseney</i> {Sebestyén}		
	1486	Bessenewy	R. Ladislai <i>Bessenewy</i>	uo.	
	1487	<i>Besenyey</i>	<i>Besenyey</i> Ø	uo.	
	1492	<i>bessenyy</i>	<i>bessenyy</i> istván	uo.	
	1505	<i>Bezeney!</i>	Ladislai <i>Bezeney!</i>	uo.	
	1509	<i>Besenyey</i>	Georgii <i>Besenyey</i>	uo.	
	1522	<i>Bessenjey</i>	Michael <i>Bessenjey</i>	uo.	
	1525	<i>Besseneyi</i>	Stephano <i>Besseneyi</i>	uo.	
	1536	<i>Bessenyi</i>	Stephano <i>Bessenyi</i>	uo.	
	1542	<i>Besseney</i>	Gallus <i>Besseney</i>	uo.	
	1554	<i>Beseney</i>	Mychaelo <i>Beseney</i>	uo.	

1554	<i>Besennyey</i>	<i>Besennyey</i> {Imre}	uo.	
1555	<i>Besenyj</i>	<i>Besenyj</i> tamás	uo.	
1557	<i>besenyey</i>	<i>besenyey</i> György	uo.	
1567	<i>Besnyey</i>	<i>Besnyey</i> Demeternek	uo.	
1572	<i>Beseny</i>	<i>Beseny</i> Janos	uo.	
1576/1755	<i>Bessenyei</i>	Michaelis <i>Bessenyei</i>	uo.	
1578	<i>Besseoniy</i>	Stephano <i>Besseoniy</i>	uo.	
1580	<i>Besenei</i>	Iacobus <i>Besenei</i>	uo.	
1582	<i>Besseniei</i>	<i>Besseniei</i> Miklosnak	uo.	
1587	<i>Besenej</i>	Georgius <i>Besenej</i>	uo.	
1593	<i>Bessenyej</i>	Michael <i>Bessenyej</i>	uo.	
1594	<i>Bessenjeyj</i>	<i>Bessenjeyj</i> Matias	uo.	
1594	<i>Besseniei</i>	<i>Besseniei</i> Miklosnak	uo.	

	1624	<i>Besseney</i>	Balthasar <i>Besseney</i>	uo.	
	1632	<i>Beseniei</i>	<i>Beseniei</i> Bodisar	uo.	
	1638	<i>Besseney</i>	Georgius <i>Besseney</i>	uo.	
	1640	<i>Besenyei</i>	Balthasar <i>Besenyei</i>	uo.	
	1700	<i>Besenyej</i>	Michael <i>Besenyej</i>	uo.	
	1713	<i>Besenjei</i>	<i>Besenjei</i> Mihaly	uo.	
	1720	<i>Besenyei</i>	Johan(nes) <i>Besenyei</i>	uo.	
	1720	<i>Besnyei</i>	Steph(anus) <i>Besnyei</i>	uo.	
	1720	<i>Besseney</i>	Joannes <i>Besseney</i>	uo.	
		<i>Besenyey</i>	Gregorius <i>Besseney</i>	uo.	
		<i>Besnyei</i>	Gregorius <i>Besnyei</i>	uo.	
		<i>Besnyei</i>	Fran(ciscus) <i>Besnyei</i>	uo.	
		<i>Besnyi</i>	Gregor(ius) <i>Besnyi</i>	uo.	

	1727	<i>Besseney</i>	<i>Besseney Sigmon</i>	uo.	
Bolgár	1356	<i>Bolgar Ø</i>	<i>Bolgar Ø</i>	159.o.	
	1366	<i>Bulgar</i>	<i>Bulgar Ø</i>	uo.	
	1404	<i>Bolgaar</i>	<i>Bolgaar Ø</i>	uo.	
	1409	<i>Balgar</i>	<i>Balgar</i>	uo.	
	1447	<i>Bwlgar</i>	<i>Bwlgar {Miklós}</i>	uo.	
	1598	<i>Bolghar</i>	<i>Bolghar mihalne</i>	uo.	
	1598	<i>Bolgar</i>	<i>R. Anthony Bolgar</i>	uo.	
	1600	<i>Bolgar</i>	<i>To(mas) Bolgar</i>	uo.	
	1603	<i>bolgar</i>	<i>bolgar görgj.</i>	uo.	
	1604/1727	<i>Bolghar</i>	<i>Bolghar Márton</i>	uo.	
	1688	<i>Bolgár</i>	<i>Georgius Bolgár</i>	uo.	
	1720	<i>Bulgar</i>	<i>Simeon Bulgar</i>	uo.	
	1720	<i>Bolgár</i>	<i>Staphan(us) Bolgár</i>	uo.	
	1720	<i>Bolgár</i>	<i>Bolgár Demeter</i>	uo.	
i- s forma	<i>Ø</i>	<i>Ø</i>	<i>Ø</i>		
Bosnyák	1508	<i>Bosnyak</i>	<i>Pauli Bossnyak</i>	RMCSSZ. 177.0.	
	1516	<i>Boznyak</i>	<i>Boznyaj Jlyessel</i>	uo.	
	1517	<i>Bosnyak</i>	<i>Andreas Bosnyak</i>	uo.	

	1519	<i>Bosnyak</i>	<i>Bosnyak</i> {Imre}	uo.	
	1554	<i>Bosnyac</i>	<i>Bosnyac</i> Amborus	uo.	
	1561-63	<i>Bosnyák</i>	{ <i>Bosnyák</i> Balázs}	uo.	
	1571-73	<i>Bosniak</i>	Bertholomei <i>Bosniak</i>	uo.	
	1579	{ <i>Bosnyák</i> }	Bartholomaeus { <i>Bosnyák</i> }	uo.	
	1588	<i>Bosnjak</i>	<i>Bosnjak</i> Ø	uo.	
	1598	<i>Bosniach</i>	Stephanus <i>Bosniach</i>	uo.	
	1604	<i>Bosnyák</i>	{ <i>Bosnyák</i> Tamás}	uo.	
	1720	<i>Bosnyak</i>	Laurentius <i>Bosnyak</i>	uo.	
i-s forma: Bosznai	1629	<i>Bosnaj</i>	Andreas <i>Bosnaj</i>	uo.	
	1653	<i>Bosniaj</i>	Matthias <i>Bosniaj</i>	uo.	
	1671	<i>Boznay</i>	<i>Boznay</i> Ø	uo.	
	1672	<i>Bosniay</i>	<i>Bosniay</i> {Mátyás}	uo.	
	1687	<i>Bosznai</i>	<i>Bosznai</i> Ø	uo.	
	1702	<i>Bosznai</i>	<i>Bosznai</i> Rackzo	uo.	
	1708	<i>Bosznaj</i>	Stephanus <i>Bosznaj</i>	uo.	

	1715	<i>Bosznay</i>	Geor(giu)s <i>Bosznay</i>	uo.	
	1720	<i>Bosnyai</i>	Jooannes <i>Bosnyai</i>	uo.	
	1720	<i>Bosznai</i>	Petrus <i>Bosznai</i>	uo.	
	1720	<i>Bósznai !</i>	Geor(giu)s <i>Bósznai !</i>	uo.	
Burkos	1570	<i>Bwrkos</i>	Urbanos <i>Bwrkos</i>	RMCSSZ. 194.o.	porosz népnév alakváltozata
	1720	<i>Burkos</i>	Joannes <i>Burkos</i> , Martinus <i>Burkos</i> , Stephanus <i>Burkos</i>	uo.	
i-s forma:Ø	Ø	Ø	Ø		
Cigány	1389	<i>Chigan</i>	Georgius <i>Chigan</i>	RMCSSZ. 202.o.	
	1400	<i>Chygan</i>	Petro <i>Chygan</i>	uo.	
	1418	<i>Chigan</i>	Georgius <i>Chigan</i>	uo.	
	1428	<i>Cygan</i>	<i>Cygan</i> Peterne	uo.	
	1437	<i>Czygan</i>	R.Blasii <i>Czygan</i>	uo.	
	1448	<i>Czigan</i>	Georgius <i>Czigan</i>	uo.	
	1453	<i>Czygan</i>	Thoma <i>Czygan</i>	uo.	
	1456	<i>Cigan</i>	Stephanus <i>Cigan</i>	uo.	
	1459	<i>Czygan</i>	<i>Czygan</i> Ø	uo.	

	1522	<i>Cygan</i>	Lucas <i>Cygan</i>	uo.	
	1538	<i>Czgan</i>	Salomonem <i>Czygan</i>	uo.	
		<i>Cygan</i>	<i>Cygan</i> Ø	uo.	
	1566 e.	<i>Czijgan</i>	<i>Czijgan</i> gotharth	uo.	
		<i>Cygan</i>	Joannes <i>Cygan</i>	uo.	
	1570	<i>Czygan</i>	Paulus <i>Czygan</i>	uo.	
		<i>chigan</i>	<i>chigan</i> esthwannet	uo.	
	1614	<i>Czyga(ny)</i>	<i>Czyga(ny)</i> Janos	uo.	
	1667	<i>Czigány</i>	<i>Czigány</i> Jánoss	uo.	
	1707	<i>Czigany</i>	<i>Czigany</i> Andrast	uo.	
	1714	<i>Czigany</i>	<i>Czigany</i> Ø	uo.	
	1715	<i>Czigany</i>	R. Martini <i>Czigany</i>	uo.	
		<i>Czigány</i>	Thomas <i>Czigány</i>	uo.	
i-s forma	Ø	Ø	Ø		
Cseh	1344	? <i>Ceh</i>	? <i>Ceh</i> Petew	RMCSSZ. 225.o.	
	1394	<i>Ceh</i>	<i>Ceh</i> {Balázs}	uo.	
	1406	<i>Cech</i>	<i>Cech</i> {László}	uo.	
	1416	<i>Chee</i>	<i>Chee</i> Ø	uo.	
	1445	<i>Che</i>	<i>Che</i> {Miklós}	uo.	

	1446	<i>Cheech</i>	Nicolaus <i>Cheech</i>	uo.	
	1458/1458	<i>Tschech</i>	Emericu <i>Tschech</i>	uo.	
	1522	<i>Cýeh</i>	R. Elena <i>Cýeh</i>	uo.	
	1522	<i>Czee</i>	Albertus <i>Czee</i>	uo.	
	1573	<i>Chýech</i>	Antonius <i>Chýech</i>	uo.	
				226. o.	
	1589	<i>Chie</i>	<i>Chie</i> Janos	uo.	
	1589	<i>Chéh!</i>	Joannes <i>Chéh !</i>	uo.	
	1592	<i>Cze</i>	<i>Cze</i> Mihalne	uo.	
	1608	<i>Chye</i>	<i>Chye</i> Gergely	uo.	
	1632	<i>Czye</i>	<i>Czye</i> Matthias	uo.	
	1645	<i>Czeh</i>	<i>Czeh</i> Mihalj	uo.	
	1647	<i>Cse</i>	<i>Cse</i> Ø	uo.	
	1652	<i>Czhe</i>	<i>Czhe</i> Istva(n)	uo.	
	1656	<i>Tseh</i>	<i>Tseh</i> Márton	uo.	
	1663	<i>Cseh</i>	Jacobus <i>Cseh</i>	uo.	
	1672	<i>Csech</i>	Martinus <i>Csech</i>	uo.	
i-s forma:	1395	<i>Chehy</i>	<i>Chehy</i> {Pált}	uo.	
	1447	<i>Chey</i>	Jacobus <i>Chey</i>	uo.	
	1522	<i>Chehÿ</i>	Emericus <i>Chehÿ</i>	uo.	
	1542	<i>Cheÿ</i>	Michaelis <i>Cheÿ</i>	uo.	

	1542	<i>Csehi</i>	Franciscus <i>Csehi</i>	uo.	
	1568	<i>Czyehy</i>	<i>Czyehy</i> Balintne	uo.	
	1602	<i>Csehý</i>	<i>Csehý</i> Ø	uo.	
	1614	<i>Cehi</i>	Ioannes <i>Cehi</i>	uo.	
	1617	<i>Cehÿ</i>	Ioannes <i>Cehÿ</i>	uo.	
	1627	<i>czehi</i>	Michael <i>czehi</i>	uo.	
	1633	<i>Chiehy</i>	<i>Chiehy</i> Ø	uo.	
	1720	<i>Csehj</i>	Volphgangus <i>Csehj</i>	uo.	
		<i>Csehÿ</i>	Andr(eas) <i>Csehÿ</i>	uo.	
Cserkesz	1589	<i>Cherkesz</i>	<i>Cherkesz</i> Janos	RMCSSZ. 239.o.	RMCSSZ.- ban szerepel a népnévből lett családnevek felsorolásá- ban
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Francia	1720	<i>Franczia</i>	Franciscus <i>Franczia</i>	RMCSSZ. 377.o.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Francus	1457	? <i>Franchyws</i>	? <i>Franchyws</i> Ø	uo.	EtSz. francus~ francúz 'fran- cia'

	1484	<i>Franczws</i>	Philippus <i>Franczws</i>	uo.	
	1728	<i>Franczúz</i>	<i>Franczúz</i> János	uo.	
i-s forma	Ø	Ø	Ø		
Görög	1489	<i>Geregh</i>	Michaele <i>Geregh</i>	RMCSSZ. 423 o.	
	1513	<i>Gereg</i>	Stephano <i>Gereg</i>	uo.	
	1522	<i>Georegh</i>	Gaulus <i>Georegh</i>	uo.	
	1554	<i>Gheregh</i>	Gregorius <i>Gheregh</i>	uo.	
	1557	<i>Görögh</i>	<i>Görögh</i> Iörinch	uo.	
	1573	<i>Geórógh</i>	Joannis <i>Geórógh</i>	uo.	
	1574	<i>Görögh,</i> <i>Görög</i>	<i>Görögh</i> Iörinch <i>Görög</i> Demeter	uo.	
	1575	<i>Gheöregh</i>	<i>Gheöreg</i> Demeter	uo.	
	1582	<i>Georeogh</i>	<i>Georeogh</i> Ø	uo.	
	1583	<i>Geöreog</i>	<i>Geöreog</i> Janos	uo.	
	1588	<i>Geureug</i>	<i>Geureug</i> Tiwadar	uo.	
	1590	<i>Georog</i>	<i>Georog</i> Gergel	uo.	
	1590	<i>Gheöeögh</i>	Joanni <i>Gheöreögh</i>	uo.	
	1615	<i>Gjörógh</i>	<i>Gjörógh</i> Antalj	uo.	
	1635	<i>Geörogh</i>	<i>Geöogh</i> Janos	uo.	

	1644	<i>Geóreogh</i>	<i>Gróreogh</i> Thamasne	uo.	
	1649	<i>Geörögh</i>	<i>Geörögh</i> Geörgy	uo.	
	1656	<i>Geóreóg</i>	<i>Geóreóg</i> Geörgy	uo.	
	1663	<i>Geöreögh</i>	Catharina <i>Geöreögh</i>	uo.	
	1664/1681	<i>Görögh</i>	<i>Görögh</i> Andras	uo.	
	1677	<i>Görög</i>	<i>Görög</i> László	uo.	
	1684	<i>Górógh</i>	<i>Górógh</i> Mihaly	uo.	
	1688	<i>Górogh</i>	Martinus <i>Górogh</i>	uo.	
	1696	<i>Görög</i>	<i>Görög</i> Istvánné	uo.	
	1697	<i>Görög</i>	<i>Görög</i> György	uo.	
	1699	<i>Görög</i>	<i>Görög</i> Jstván	uo.	
	1720	<i>Görög</i>	Stephanus <i>Görög</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
	1410	<i>Horvath</i>	Dominicus <i>Horvath</i>	uo.	
	1435	<i>Horuat</i>	Iwan <i>Horuat</i>	uo.	
	1439	<i>Horwat</i>	Johannes <i>Horwat</i>	uo.	
	1470	<i>Horvat</i>	Nicolao <i>Horvat</i>	uo.	
	1575	<i>Horuát</i>	<i>Horuát</i> Ianos	uo.	

	1583	<i>Horwath</i>	<i>Horwath</i> Kozma	uo.	
	1584	<i>Horüath</i>	<i>Horüath</i> Matias	uo.	
	1604	<i>Horuatt</i>	<i>Horuatt</i> Geörgi	uo.	
	1626	<i>Horwatt</i>	<i>Horwatt</i> Ø	uo.	
	1649	<i>Horuáth</i>	<i>Horuáth</i> Miklós	uo.	
	1651/1652	<i>chorvat</i>	Andreas <i>chorvat</i>	uo.	
	1667	<i>Horvátt</i>	<i>Horvátt</i> Györgyné	uo.	
	1689	<i>Horvát</i>	<i>Horvát</i> Bálint	uo.	
	1711	<i>Horváth</i>	<i>Horváth</i> Johannes	uo.	
	1720	<i>Horvátth</i>	Martinus <i>Horvátth</i>	uo.	
i-s forma:	1474	<i>Horwathy</i>	Blasius <i>Horwathy</i>	uo.	
	1573	<i>Horwaty</i>	<i>Horwaty</i> Myhalne	uo.	
	1575	<i>Horuati</i>	<i>Horuati</i> Pállal	uo.	
	1590	<i>Horvatj</i>	<i>Horvatj</i> Benedek	uo.	
	1619	<i>Horvathi</i>	Georgius <i>Horvathi</i>	uo.	
	1706	<i>Horváti</i>	<i>Horváti</i> János	uo.	
	1720	<i>Horvathý</i>	Gregorý <i>Horvathý</i>	uo.	
	1720	<i>Horvatý</i>	Georgius <i>Horvatý</i>	uo.	
	1720	<i>Horvaty</i>	<i>Horvaty</i> Ø	uo.	
Jász	1411	<i>Jaz</i>	Stephanus <i>Jaz</i>	RMCSSZ.515.o.	

	1460	<i>Jaaz</i>	Johannes <i>Jaaz</i>	uo.	
	1466	<i>Gyaz</i>	Matheus <i>Gyaz</i>	uo.	
	1469	<i>Jaz~Jaaz</i>	Johannes <i>Jaz~Jaaz</i>	uo.	
	1472	<i>Gaz</i>	Johannes <i>Gaz</i>	uo.	
	1551	<i>Jasz</i>	<i>Jasz</i> Ø	uo.	
	1554	<i>Iaaz</i>	Lucas <i>Iaaz</i>	uo.	
	1561	<i>Jász</i>	{ <i>Jász</i> Lukács}	uo.	
i-s forma:	1436	<i>Jazy</i>	Martinum <i>Jazy</i>	RMCSSZ. 516.o.	
	1436	<i>Iazy</i>	Martinum <i>Iazy</i>	uo.	
	1648	<i>Jászi</i>	<i>Jászi</i> Márton	uo.	
	1661	<i>Jaszsi</i>	Joannes <i>Jaszsi</i>	uo.	
	1729	<i>Jászy</i>	Paulo <i>Jászy</i>	uo.	
Káliz	1437	<i>Kalyz</i>	Petrus <i>Kalyz</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Kazár	1432	<i>Kozar</i>	Michaele <i>Kozar</i>	RMCSSZ. 565.o.	
	1558	<i>Kazar</i>	Pangraccio <i>Kazar</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Kun	1324	<i>Kuun</i>	<i>Kuun</i> {András}	RMCSSZ. 650.o.	
	1325	<i>Kun</i>	Georgii <i>Kun</i>	uo.	
	1398	<i>Kwn</i>	<i>Kwn</i> Ø	uo.	

	1452	<i>Chün</i>	Georgius <i>Chün</i>	uo.	
	1456	<i>Kün</i>	Georgius <i>Kün</i>	uo.	
	1515	<i>Kvn</i>	Lucas <i>Kvn</i>	uo.	
	1522	<i>Khwn</i>	Stepanus <i>Khwn</i>	uo.	
	1584	<i>Kw̃n</i>	<i>Kw̃n</i> kelemen	uo.	
	1599	<i>kũn</i>	<i>kũn</i> Gaspar	uo.	
	1720	<i>Kún</i>	Andreas <i>Kún</i>	uo.	
i-s forma:	1424	<i>Kwny</i>	<i>Kwny</i> Ø	uo. 651.o.	
	1430	<i>Kwni</i>	Bartholameum <i>Kwni</i>	uo.	
	1477	<i>Kuny</i>	Ladislao <i>Kuny</i>	uo.	
	1542	<i>Kwnỹ</i>	<i>Kwnỹ</i>	uo.	
	1720	<i>Kunyi</i>	Joannes <i>Kunyi</i>	uo.	
Lengyel	1322	<i>Lengel</i>	<i>Lengel</i> {Jánost}	RMCSSZ.372.o.	
	1335	<i>Lengen</i>	<i>Lengen</i> {János}	uo.	
	1463	<i>Lengyel</i>	Jacobo <i>Lengyel</i>	uo.	
	1510	<i>lenghel</i>	Jacobo <i>lenghel</i>	uo.	
	1522	<i>Lengyel</i>	Martinus <i>Lengyel</i>	uo.	
	1558	<i>Lengiel</i>	<i>Lengiel</i> {Márk}	uo.	
	1570	<i>Lengien</i>	<i>Lengien</i> Ø	uo.	

	1599	<i>Lengiell</i>	<i>Lengiell</i> Farkas	uo.	
	1601	<i>Lengyell</i>	Laurentius <i>Lengyell</i>	uo.	
	1632	<i>Lengjel</i>	<i>Lengjel</i> Görgi	uo.	
	1652	<i>Lengyel</i>	<i>Lengyel</i> Jakab	uo.	
	1697	<i>Lendgyel</i>	<i>Lendgyel</i> Janos <i>Lendgyel</i> Janczi	uo.	
i-s forma:	1413	<i>Lengyely</i>	Ladislau <i>s Lengyely</i>	uo. 673.o.	
	1520	<i>Lengyely</i>	<i>Lengyely</i>	uo.	
	1581	<i>Lengely</i>	Thomas <i>Lengely</i>	uo.	
	1590	<i>Lengelj</i>	<i>Lengelj</i> Albertt	uo.	
	1713	<i>Lengelly</i>	Thomas <i>Lengelly</i>	uo.	
Magyar	1331	<i>Magyar</i>	Paulus <i>Magyar</i>	RMCSSZ. 696	
	1337	<i>Magar</i>	<i>Magar</i> {Dénés}	uo.	
	1407	<i>Magyar</i>	Paulo <i>Magyar</i>	uo.	
	1417	<i>Magiar</i>	<i>Magiar</i> Ø	uo.	
	1449	<i>Madyar</i> <i>Magyar</i>	<i>Madyar</i> {Balázs} <i>Magyar</i> {Balázs}	uo.	
	1453	<i>Magyar</i>	Laurencium <i>Magyar</i>	uo.	
	1455	<i>Madjer</i>	<i>Madjer</i> Kelemen	uo.	

	1460	<i>Maghyar</i>	Mathiam <i>Maghyar</i>	uo.	
	1475	<i>Magijar</i>	blasius <i>Magijar</i>	uo.	
	1544	<i>maġar</i>	<i>maġar</i> cristofnak	uo.	
	1566	<i>Maygar !</i>	Petrus <i>Maygar !</i>	uo. 697.o.	
	1597	<i>Magjar</i>	<i>Magjra</i> Thamasne	uo.	
	1598	<i>Magyer</i>	Basilus <i>Magyer</i>	uo.	
i-s forma:	1436	<i>Magiary</i>	<i>Magiary</i> Ø	uo.	
	1437	<i>Magyary</i>	<i>Magyary</i> {Pál}	uo.	
	1439	<i>Magyari</i>	<i>Magyari</i> {András}	uo.	
	1453	<i>Magiarỹ</i>	Johannes <i>Magiarỹ</i>	uo.	
	1453	<i>Magyarỹ</i>	Andreas <i>Magyarỹ</i>	uo.	
	1481/1490	<i>Magyarij</i>	Georgius <i>Magyarij</i>	uo.	
	1493	<i>Magjarỹ</i> <i>Magyarý</i>	Petro <i>Magjarỹ</i> , Petrum <i>Magyarý</i>	uo.	
	1523	<i>Maghyary</i>	<i>Maghyary</i> {Miklós}	uo.	
	1570	<i>Magary</i>	<i>Magary</i> Bertalan	uo.	
	1587	<i>magiari</i>	<i>magiari</i> peternek	uo.	
	1589	<i>Magiarj</i>	<i>Magiarj</i> Thamas	uo.	

	1589	<i>Magjari</i>	<i>Magjari Peter</i>	uo.	
	1600	<i>Magyari</i>	<i>Magyari Istuán</i>	uo.	
	1607	<i>Magjari</i>	<i>Magjari Balas</i>	uo.	
	1645	<i>Magyarj</i>	<i>Nicolaus Magyarj</i>	uo.	
Mizser	1398	<i>Miysser</i>	<i>Mysser {István}</i>	RMCSSZ. 739.o.	Árpád-kori török nyelvű népcsoport neve
	1450	<i>Miser</i>	<i>Thome Miser</i>	uo.	
	1458	<i>Myzer</i>	<i>Johannis Myzer</i>	uo.	
	1462/1469	<i>Miser</i>	<i>Johanne Miser</i>	uo.	
	1476	<i>Myser</i>	<i>Myser Ø</i>	uo.	
	1477	<i>Misser</i>	<i>Petrus Misser</i>	uo.	
	1521	<i>Mjyser</i>	<i>Vrbanus Mjyser</i>	uo.	
	1522	<i>Mjyseer</i>	<i>Franciscus Mjyseer</i>	uo.	
	1527	<i>Mizsér</i>	<i>{Mizsér Mihály}</i>	uo. 740.o.	
	1548	<i>Miszer</i>	<i>Marthinus Miszer</i>	uo.	
	1578	<i>Mjyszer</i>	<i>Gallus Mjyszer</i>	uo.	
	1720	<i>Mizser</i>	<i>Gregorius Mizser</i>	uo.	
	1720	<i>Misér</i>	<i>Albertus Misér</i>	uo.	
	1720	<i>Mizer</i>	<i>Paul(us) Mizer</i>	uo.	
i-s forma:	1624	<i>Miséry</i>	<i>{Miséry György}</i>	uo.	

Morva	1330	<i>Morua</i>	Andream <i>Morua</i>	uo.	
	1720	<i>Morva</i>	Andreas <i>Morva</i>	uo.	
i-s forma:	1520	<i>Morway</i>	<i>Morway</i> {Simon}	uo.	
	1548	<i>Morvaj</i>	Gregorius <i>Morvaj</i>	uo.	
	1632	<i>Morvaj</i>	<i>Morvaj</i> Janos	uo.	
	1637	<i>Moruay</i>	<i>Moruay</i> György	uo.	
	1666	<i>Morvai</i>	<i>Morvai</i> Ø	uo.	
	1674	<i>Morvay</i>	Georgius <i>Morvay</i>	uo.	
Muszka	1521	<i>Mwzka</i>	Franciscus <i>Mwzka</i>	RMCSSZ. 753.o.	TESz.: 'orosz'
	1525	<i>Moska</i>	<i>Moska</i> Ø	uo.	
	1538	<i>Muzka</i>	Stephanus <i>Muzka</i>	uo.	
	1548	<i>Mwska</i>	Jacobus <i>Mwska</i>	uo.	
	1598	<i>Muzkua</i>	<i>Muzkua</i> ! Ferencz	uo.	
	1602	<i>Muszka</i>	{ <i>Muszka</i> Miklós}	uo.	
	1687	<i>Muska</i>	<i>Muska</i> Ø	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø	uo.	
Német	1367	<i>Nemeth</i>	Nykilius <i>Nemeth</i>	RMCSSZ. 769.o.	
	1392	<i>Nimet</i>	<i>Nimet</i> Janus	uo.	
	1408	<i>Nimeth</i>	Dionisy <i>Nimeth</i>	uo.	
	1422	<i>Nymeth</i>	Nicolao <i>Nymeth</i>	uo.	

	1453	<i>Nemet</i>	Ladislau <i>s Nemet</i>	uo.	
	1496	<i>Nymeth</i>	Casparo <i>Nymeth</i>	uo.	
	1522	<i>Nemwth</i>	Johannes <i>Nemweth</i>	uo.	
	1576	<i>Nemeõth</i>	Fran(cis)s(cus) <i>Nemeõth</i>	uo.	
	1576	<i>Nemeott</i>	Bart(holomeus) <i>Nemeott</i>	uo.	
	1578	<i>nymethh</i>	<i>nymethh</i> lukaczÿ	uo.	
	1667	<i>Nemeth</i>	<i>Nemeth</i> György	uo.	
	1674	<i>Nimett</i>	<i>Nimett</i> György	uo.	
	1679	<i>Német</i>	<i>Német</i> Márton	uo.	
i-s forma:	1410	<i>Nemethy</i>	Mathias <i>Nemethy</i>	RMCSSZ. 770.o.	
	1416 u./1466	<i>Nemeti</i>	<i>Nemeti</i> gQrn(ec)	uo.	
	1531	<i>Nimethi</i>	Blasius <i>Nimethi</i>	uo.	
	1549	<i>Nemethÿ</i>	<i>Nemethÿ</i> {Bertalan}	uo.	
	1566	<i>Nemethi</i>	Petri <i>Nemethi</i>	uo.	
	1572	<i>Nemethy</i>	Petrus <i>Nemethy</i>	uo.	
	1584	<i>Nimeti</i>	<i>Nimeti</i> orbanne	uo.	
	1585	<i>Nemety</i>	<i>Nemety</i> Sigmond	uo.	

	1592	<i>Nimethj</i>	<i>Nimethj</i> Jstuan	uo.	
	1605	<i>Nemetj</i>	<i>Nemetj</i> Gergely	uo.	
	1612	<i>Nijmethy</i>	Gregorius <i>Nijmethy</i>	uo.	
	1620	<i>Nimetthy</i>	<i>Nimetthy</i> Gergelli	uo.	
	1636	<i>Németj</i>	Mathias <i>Németj</i>	uo.	
	1653/1654	<i>Némethy</i>	Samèül <i>Némethy</i>	uo.	
	1662	{ <i>Németi</i> }	Georgius { <i>Németi</i> }	uo.	
	1688	<i>Némety</i>	Stephanis <i>Némety</i>	uo.	
	1711	<i>Némethi</i>	<i>Némethi</i> Michael <i>Némethi</i> Samuel	uo.	
	1717	<i>Németý</i>	Adam(us) <i>Németý</i>	uo.	
	1717	<i>Nēmetý</i>	<i>Nēmetý</i> Györgi	uo.	
Oláh	1418	<i>Olah</i>	Stephanus <i>Olah</i>	uo.	
	1439	<i>Wolah</i>	<i>Wolah</i> {Jánost}	uo.	
	1447	<i>Holah</i>	Petrus <i>Holah</i>	uo.	
	1449	<i>Walah</i>	<i>Walah</i> {István}	uo.	
	1452	<i>Olach</i>	Johannes <i>Olach</i>	uo.	
	1461	<i>ola</i>	Barla et Georgio <i>ola</i>	uo.	
	1472	<i>Olaa</i>	Eliam <i>Olaa</i>	uo.	

	1507	<i>Olaah</i>	Emerico <i>Olaah</i>	uo.	
	1522	<i>Hola</i>	Ladislaus <i>Hola</i>	uo.	
	1554	<i>Volah</i>	Georgius <i>Volah</i>	uo.	
	1602	<i>Olá</i>	{ <i>Olá János</i> } { <i>Olá Demeter</i> } { <i>Olá Mihály</i> }	uo.	
	1614	<i>Olah</i> <i>Vola</i> <i>Ola</i>	<i>Olah</i> Ferencz <i>Vola</i> Gergely <i>Ola</i> Balas	uo.	
	1688	<i>Oláh</i>	Petrus <i>Oláh</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Olasz	1374	<i>Olaz</i>	<i>Olaz</i> Ø	RMCSSZ. 785.o.	
	1447	<i>Olaaz</i>	Ambrosius <i>Olaaz</i>	uo.	
	1509	<i>Holaz</i>	<i>Holaz</i> Ø	uo.	
	1542	<i>Olasz</i>	Ambrosius <i>Olasz</i>	uo.	
	1659	<i>Olas</i>	<i>Olas</i> Farkas	uo.	
	1670	<i>Oloz</i>	<i>Oloz</i> { <i>János</i> }	uo.	
	1692	<i>Olass</i>	<i>Olass</i> Gergely	uo.	
	1721	<i>Olosz</i>	Paulus <i>Olosz</i>	uo.	

i-s forma:	1400	<i>Olazy</i>	<i>Olazy Ø</i>	uo.	
	1425	<i>Holazy</i>	<i>Holazy Ø</i>	uo.	
	1521	<i>Olazÿ</i>	<i>Olazÿ {Móricz}</i>	uo.	
	1548	<i>Holazÿ</i>	Gerardus <i>Holazÿ</i>	uo.	
	1554	<i>olazi</i>	<i>olazi kaspert</i>	uo.	
	1638	<i>Olaszi</i>	Emericus <i>Olaszi</i>	uo.	
	1644	<i>Olaszy</i>	Mosen ! <i>Olaszy</i>	uo.	
Orosz	1332	<i>Oroz</i>	<i>Oroz {Benedek}</i>	RMCSSZ. 792.o.	
	1358	<i>Oruz</i>	Johannem <i>Oruz</i>	uo.	
	1514	<i>Orosz</i>	<i>Orosz Andras {német szövegben}</i>	uo.	
	1548	<i>Horoz</i>	Melchÿor <i>Horoz</i>	uo.	
	1574	<i>Óróz</i>	Helias <i>Óróz</i>	uo.	
i-s forma:	1424	<i>Orozy</i>	<i>Orozy {Mátyás}</i>	uo. 793.o.	
	1517	<i>Orozi</i>	Francisco <i>Orozi</i>	uo.	
	1542	<i>oroszÿ</i>	<i>oroszÿ peter</i>	uo.	
	1542	<i>Orozÿ</i>	Joannes <i>Orozÿ</i>	uo.	
	1551	<i>Oroszi</i>	Nicolaus <i>Oroszi</i>	uo.	
	1578	<i>Oroszy</i>	<i>Oroszy Ø</i>	uo.	
Oszmán	1614	<i>Oszman</i>	R. <i>Oszmenne</i>	RMCSSZ. 798.o.	

	1622	<i>Oszmany</i>	<i>Oszmany</i> {Mihály}	uo.	
	1644	<i>Ozmany</i>	<i>Ozmany</i> Mihaly	uo.	
Örmény	1396	<i>Ermen</i>	Paulum <i>Ermen</i>	RMCSSZ. 804	
	1452/1457	<i>Eremeen</i> <i>Eremen</i>	Thome <i>Eremeen</i> Thome <i>Eremen</i>	uo.	
	1581	<i>Örmény</i>	{ <i>Örmény</i> János}	uo.	
	1599	<i>örmén</i>	<i>örmén</i> Péteris	uo.	
	1643	<i>Eörmény</i>	{ <i>Eörmény</i> Lukácsot}	uo.	
	1648	<i>Örmeny</i>	<i>Örmeny</i> György	uo.	
	1700	<i>Ormeny !</i>	<i>Ormeny !</i> Janos	uo.	
	1713	<i>Eormen</i>	<i>Eormen</i> András	uo.	
i-s forma:	1431	<i>Ermeny</i>	Georgio <i>Ermeny</i>	uo.	
	1651/1652	<i>Eorményi</i>	Michael <i>Eorményi</i>	uo.	
	1653/1654	<i>Örményi</i>	Paulus <i>Örményi</i>	uo.	
Polyák	1409	<i>Polyak</i>	Paulus <i>Polyak</i>	RMCSSZ. 865	'lengyel'
	1414	<i>Polak</i>	Nicolaus <i>Polak</i>	uo.	
	1473/1508	<i>Poljak</i>	Paulus <i>Poljak</i>	uo.	
	1549	<i>Polijak</i>	Balthasaro <i>Polijak</i>	uo.	
	1550/1551	<i>Poljak</i>	Nicolo <i>Poljak</i>	uo.	

	1569	<i>Poliak</i>	Mich(ael) <i>Poliak</i>	uo.	
	1593	<i>Polyák</i>	<i>Polýak</i> Janos	uo.	
	1602	<i>Polyák</i>	{ <i>Polyák Péter</i> }	uo.	
	1713	<i>Polják</i>	<i>Polják</i> ,stvánné	uo.	
	1715	<i>Pollyak</i>	<i>Pollyak</i> Ø	uo.	
	1720	<i>Pollyák</i>	Stephanus <i>Pollyák</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Rác	1401	<i>Rach</i>	Mathias <i>Rach</i>	RMCSSZ.879.o.	TESz.: 'szerb'
	1436	<i>Raach</i>	Blasium <i>Raach</i>	uo.	
	1450	<i>Raacz</i>	<i>Raacz</i> {Mihály}	uo.	
	1450	<i>Racz</i>	<i>Racz</i> {János}	uo.	
	1524	<i>Rätz</i>	Peter <i>Rätz</i>	uo. 880.o.	
	1549	<i>Ratz</i>	<i>Ratz</i> Ø	uo.	
	1554	<i>ratcz</i>	<i>ratcz</i> Farkas	uo.	
	1577	<i>Racj</i>	<i>Racj</i> Matias	uo.	
	1642	<i>Raczy</i>	<i>Raczy</i> Paal	uo.	
	1667	<i>Rác</i> <i>Racz</i>	<i>Rác</i> Jánoss <i>Racz</i> Mártonné	uo.	
	1688	<i>Ráacz</i>	<i>Ráacz</i> János	uo.	
	1720	<i>Rätz</i>	Martinus <i>Rätz</i>	uo.	

i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Ø					
Ruszin	1648	<i>Ruszin</i>	<i>Ruszin</i> Jurko <i>Ruszin</i> Janos	RMCSSZ. 902.o.	TESz.: 'kárpatuk- rán'
	1700	<i>Ruszszin</i>	<i>Ruszszin</i> Marko <i>Ruszszin</i> Peter	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Sváb	1715	<i>Svab</i>	Laurentius <i>Svab</i>	RMCSSZ. 953.o.	
	1720	<i>Sváb</i>	Stephanus <i>Sváb</i>	uo.	
	1720	<i>Svább</i>	Gaspar(us) <i>Svább</i>	uo.	
i-s forma:	1517	{ <i>Sváby</i> }	{ <i>Sváby</i> } Ø	uo.	
	1524	<i>Svápy</i>	{ <i>Svápy</i> Gáspár}	uo.	
	1366-1377	<i>Zaaz</i>	Jacoibi <i>Zaaz</i>	RMCSSZ. 974.o.	
	1387	<i>Szász</i>	{ <i>Szász</i> Jakabnak}	uo.	
	1391	<i>Zaz</i>	Petrum <i>Zaz</i>	uo.	
	1430	<i>Saz</i>	Paulum <i>Saz</i>	uo.	
	1455	<i>Sczas</i>	Jakobus <i>Sczas</i>	uo.	
	1470 k.	<i>Zas</i>	<i>Zas</i> Antalnewl	uo.	

	1535	<i>Zaasz</i>	Stephanus <i>Zaasz</i>	uo.	
	1569	<i>Szasz</i>	St(e)ph(anus) <i>Szasz</i>	uo.	
	1581	<i>Szaaz</i>	Paulus <i>Szaaz</i>	uo.	
	1581	<i>Zass</i>	<i>Zass</i> Ambrosii	uo.	
	1612	<i>Zasz</i>	<i>Zasz</i> Ianos	uo.	
	1632	<i>Záz</i>	<i>Záz</i> Andras	uo.	
	1646-47/1780	<i>Szacz</i>	Michaël <i>Szacz</i>	uo.	
	1646-47/1895	<i>Szas</i>	<i>Szas</i> Ø	uo.	
	1679	<i>Szaz</i>	<i>Szaz</i> Marthon	uo.	
i-s forma:	1509	<i>Zazyj</i>	Benedicto <i>Zazyj</i>	uo. 975.o.	
	1578	<i>Zazy</i>	Andreae <i>Zazy</i>	uo.	
	1627	<i>Szászy</i>	Joannem <i>Szászy</i>	uo.	
	1630	<i>Szaszy</i>	Joannes <i>Szaszy</i>	uo.	
	1649	<i>Szászi</i>	<i>Szászi</i> János	uo.	
	1661	<i>Szaszi</i>	<i>Szaszi</i> Ø	uo.	
	1720	<i>Szaszj</i>	Josephus <i>Szaszj</i>	uo.	
	1720	<i>Szászj</i>	Andr(eas) <i>Szászj</i>	uo.	
	1720	<i>Szaszj</i>	<i>Szaszj</i>	uo.	
Székely	1308 k.	<i>Zecul</i>	Petrum <i>Zecul</i>	RMCSSZ. 982.o.	

	1325	<i>Zecul</i>	<i>Zekul</i> Péterrel	uo.	
	1343	<i>Zekel</i>	<i>Zekel</i> {János}	uo.	
	1409	<i>Scekel</i>	Iacobum <i>Scekel</i>	uo.	
	1465	<i>Zeckel</i>	Nicolao <i>Zeckel</i>	uo.	
	1469	<i>Zekewl</i>	Stephanus <i>Zekewl</i>	uo.	
	1473	<i>Zeekel</i>	Anthonius <i>Zeekel</i>	uo.	
	1480	<i>Zcekel</i>	Petrus <i>Zcekel</i>	uo.	
	1490	<i>Zekewl</i>	<i>Zekewl</i> {Jánost}	uo.	
	1495/1771	<i>Zékel</i>	Jacobi <i>Zékel</i>	uo.	
	1512	<i>Seckel</i>	<i>Secel</i> Andras	uo.	
	1548	<i>Sekel</i>	Stephanus <i>Sekel</i>	uo.	
	1549	<i>Zekwl</i>	<i>Zekwl</i> Dewmyenth	uo.	
	1550	<i>zekel</i> <i>zekely</i>	<i>zekel</i> myklos <i>zekely</i> gergely	uo.	
	1554	<i>Szeköl</i>	<i>Szeköl</i> Antal	uo.	
	1558	<i>Zekely</i>	Petrus <i>Zekely</i>	uo.	
	1566	<i>Zekelij</i>	<i>Zekelij</i> gijeorgij	uo.	
	1569	<i>Zekell</i>	<i>Zekell</i> {Lukács}	uo.	
	1572	<i>Zekeol</i>	<i>Zekeol</i> Janos	uo.	

	1572	<i>Zekelj</i>	<i>Zekelj Ferenczet</i>	uo.	
	1573	<i>Zekhel</i>	<i>Blasius Zekhel</i>	uo.	
	1575	<i>Szeköl</i> <i>Szekely</i>	<i>paulws Szeköl</i> <i>Szekely</i>	uo.	
	1578	<i>Zekeoli</i>	<i>Lucae Zekeoli</i>	uo.	
	1578	<i>Szeköli</i>	<i>Szeköli Tamas</i>	uo.	
	1583	<i>Szekell</i>	<i>Vallent(inus) Szekell</i>	uo. 983.o.	
	1583	<i>Zeckhel</i>	<i>Georgius Zeckhel</i>	uo.	
	1592	<i>Zekell</i>	<i>Zekell Mihall</i>	uo.	
	1599	<i>Szekel</i>	<i>Michaeli Szekel</i>	uo.	
	1599	<i>Sekoly</i>	<i>Sekoly Ø</i>	uo.	
	1633	<i>Sekely</i>	<i>Blasius Sekely</i>	uo.	
	1637	<i>Szekely</i>	<i>Szekely Istok</i>	uo.	
	1659	<i>Szekelj</i>	<i>Mojsi Szekelj</i>	uo.	
	1679	<i>Székely</i>	<i>Székely Miklós</i>	uo.	
	1714	<i>Székelly</i>	<i>Stephan(us) Székelly</i>	uo.	
	1720	<i>Székel</i>	<i>Stephanus Székel</i>	uo.	
	1720	<i>Széköl</i>	<i>Michaél Széköl</i>	uo.	
i-s forma:	1715	<i>Szekelyi</i>	<i>Steph(anus) Szekelyi</i>	uo.	

	1720	<i>Székelyi</i>	Martinus <i>Székelyi</i>	uo.	
Szerb	1550	<i>Szerb</i>	Georgius <i>Szerb</i>	RMCSSZ. 1004.o.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Szerecsen	1396	<i>Szerecsen</i>	{ <i>Szerecsen Miklós</i> }	uo.	TESz.: 'arab, izmaelita'
	1426	<i>Zerrechen</i>	<i>Zerechen</i> {Pétert}	uo.	
	1529	<i>Serechen</i>	<i>Serechen</i>	uo.	
	1564	<i>Zerecien</i>	<i>Zerecien</i> Christina	uo.	
	1566 k.	<i>Zerechien</i>	Cosmas <i>Zerechien</i>	uo.	
	1575	<i>Szereczen</i>	<i>Szereczen</i> Iános	uo.	
	1578	<i>Szerechen</i>	Valentinus <i>Szerechen</i>	uo.	
	1590	<i>Sereczien</i>	<i>Sereczien</i> Janos	uo.	
	1720	<i>Szerecseny</i>	Stephan(us) <i>Szerecseny</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Tatár	1358	<i>Tatarar !</i>	Petrum <i>Tatarar !</i>	RMCSSZ. 1053.o.	
	1401	<i>Tatar</i>	Johannes <i>Tatar</i>	uo.	
	1416	<i>Thatar</i>	<i>Thatar</i> Ø	uo.	

	1418	<i>Thathaar</i>	<i>Thathaar Ø</i>	uo.	
	1442	<i>Thathar</i>	<i>Michaelem Thathar</i>	uo.	
	1590	<i>Tatár !</i>	<i>Tatár ! Balint</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Tirpák	1632	<i>Tirpak</i>	<i>Tirpak Matias</i>	RMCSSZ. 1067.o.	TESz.: 'szlovák, különösen Nyíregyháza környéki szlovák
	1670	<i>Tyrpák</i>	{ <i>Tyrpák János</i> }	uo.	
	1695	<i>Tirpák</i>	<i>Catharina Tirpák</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Tót	1320	<i>Touth</i>	<i>Nicolaus Touth</i>	RMCSSZ. 1080 o.	
	1339	<i>Toth</i>	<i>Laurencio Toth</i>	uo.	
	1342	<i>Tot</i>	<i>Paulus Tot</i>	uo.	
	1342	<i>Towth</i>	<i>Towth {Tamás}</i>	uo.	
	1401	<i>Thouth</i>	<i>Gregorium Thouth</i>	uo.	
	1415	<i>Thoth</i>	<i>Thoth Ø</i>	uo.	
	1429	<i>Tholth</i>	<i>Laidislai Tholth</i>	uo.	
	1461	<i>Thot</i>	<i>Stephanum Thot</i>	uo.	
	1505	<i>Todi</i>	<i>Johannes Todi</i>	uo. 1081.o.	

	1505	<i>Thooth</i> <i>Thoth</i>	<i>Thooth Ø</i> <i>Thoth Ø</i>	uo.	
	1522	<i>Tolt</i>	Gregorius <i>Tolt</i>	uo.	
	1522	<i>Tolth</i>	Petrus <i>Tolth</i> R. Blasi <i>Tolth</i>	uo.	
	1566 k.	<i>Thott</i> <i>Thot</i>	Benedictus <i>Thott</i> Sebastianus <i>Thot</i>	uo.	
	1569	<i>Tott</i>	Johan(nes) <i>Tott</i>	uo.	
	1574	<i>Tot</i> <i>Thothh</i>	<i>Tot</i> Ambrüs Ambrosius <i>Thothh</i>	uo.	
	1574	<i>Tothh</i>	<i>Tothh</i> Paltol	uo.	
	1583	<i>Toot</i>	Paulus <i>Toot</i>	uo.	
	1619	<i>Toóth</i>	<i>Toóth</i> Palnak	uo.	
	1632	<i>Tooth</i>	<i>Tooth</i> Antal	uo.	
	1646	<i>Tótt</i> <i>Tott</i>	Martinus <i>Tótt</i> Andreas <i>Tott</i>	uo.	
	1647	<i>Tthott !</i>	<i>Tthott !</i> Geörgj	uo.	
	1667	<i>Tóth</i> <i>Thot</i>	<i>Thót</i> Györgyné <i>Thot</i> János	uo.	
	1670	<i>Tót</i>	<i>Tót</i> Jancsj	uo.	
	1687	<i>Tótt</i>	<i>Tótt</i> Adám	uo.	

	1714	<i>Tóth</i>	<i>Tóth Joseph</i>	uo.	
i-s forma:	1376	<i>{Tóti}</i>	<i>{Tóti} Ø</i>	uo. 1082.o.	
	1451	<i>Thoty</i>	Ladislai <i>Thoty</i>	uo.	
	1464	<i>Thothy</i>	Bartholomeus <i>Thothy</i>	uo.	
	1517	<i>Toti</i>	Benedicto <i>Toti</i>	uo.	
	1524	<i>Thoty</i>	Nicolaus <i>Thoty</i>	uo.	
	1598	<i>Toty</i>	<i>Toty Ø</i>	uo.	
	1629	<i>Tothy</i>	Emerico <i>Tothy</i>	uo.	
Török	1409	<i>Twruk</i>	<i>Twruk {Benedek}</i>	RMCSSZ. 1087.o.	
	1411	<i>Thewrek</i>	Georgium <i>Thewrek</i>	uo.	
	1412	<i>Terek</i>	Ladisalo <i>Terek</i>	uo.	
	1422	<i>Twrwk</i>	<i>Twrwk Ø</i>	uo.	
	1424	<i>Therek</i>	Johannes <i>Therek</i>	uo.	
	1425	<i>Thuruk</i>	Clemens <i>Thuruk</i>	uo.	
	1425	<i>Thwruk</i> <i>Therek</i>	<i>Thwruk Ø</i> <i>Therek Ø</i>	uo.	
	1428	<i>Twrek</i>	Johannes <i>Twrek</i>	uo.	
	1437	<i>Thuruk</i>	<i>Thuruk Ø</i>	uo.	
	1438	<i>Thwrek</i>	Stephanum <i>Thwrek</i>	uo.	

	1439	<i>Török</i>	Thomas <i>Török</i>	uo.	
	1440	<i>Thwrwk</i>	<i>Thwrwk Ø</i>	uo.	
	1443	<i>Thewrewk</i>	Petrus <i>Thewrewk</i>	uo.	
	1446	<i>Tewruk</i>	Stephanum <i>Tewruk</i>	uo.	
	1455	<i>Tewrek</i>	<i>Tewrek Ø</i>	uo.	
	1469	<i>Therwk</i>	R. ladj(sla)i <i>Therwk</i>	uo.	
	1481	<i>Thewrek</i>	Ambrosius <i>Thewrek</i>	uo.	
	1499	<i>Therewk</i>	<i>Therewk Ø</i>	uo.	
	1501	<i>Therek</i>	Franciscus <i>Therek</i>	uo.	
	1505	<i>Theerek</i>	<i>Theerek Ø</i>	uo.	
	1522	<i>Tewrekh</i> <i>Tewrch</i>	Paulus <i>Tewrekh</i> Elias <i>Tewrch</i>	uo.	
	1522	<i>Terrek</i>	Andreas <i>Terrek</i> Johannes <i>Terrek</i>	uo.	
	1548	<i>Thërek</i> <i>Therök</i>	Clemens <i>Thërek</i> Pauly <i>Therök</i>	uo.	
	1549	<i>Teoreok</i>	<i>Teoreok {János}</i>	uo.	
	1553	<i>Thörök</i>	Iannes <i>Thörök</i>	uo.	

	1554	<i>Terec</i>	<i>Terec Dömötör</i>	uo.	
	1566 e.	<i>Theoreok</i>	<i>Theoreok</i> gergelij	uo.	
	1570	<i>Thorok</i>	<i>Thorok</i> {János}	uo.	
	1574	<i>török</i>	Ambrosius <i>török</i>	uo.	
	1585	<i>Török</i>	<i>Török</i> Balinth <i>Török</i> ferench	uo.	
	1587	<i>Török</i>	<i>Török</i> Mattyas	uo.	
	1589	<i>Thörök</i>	<i>Thörök</i> mattias	uo.	
	1597	<i>Theörek</i>	<i>Theörek</i> Gergelj	uo.	
	XVII. sz. eleje	<i>teörök</i>	<i>teörök</i> peter	uo. 1088.o.	
	1601	<i>Teöreök</i>	Stephanus <i>Teöreök</i>	uo.	
	1602	<i>Törek</i>	{ <i>Törek</i> Máté}	uo.	
	1625	<i>Teöreök</i>	<i>Teöreök</i> Janos	uo.	
	1632	<i>Teorök</i> <i>Török</i>	<i>Teorök</i> Eua <i>Török</i> Eva	uo.	
	1720	<i>Török</i>	Andreas <i>Török</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Zsidó	1372	<i>Sido~Sydo~ Sidow</i>	<i>Sido~Sydo~Sidow</i> {László}	RMCSSZ. 1167.o.	

	1420	<i>Sydo</i>	Georgio <i>Sydo</i>	uo.	
	1578	<i>Szydo</i>	Clemens <i>Szydo</i>	uo.1168.o.	
	1602	<i>Sido</i>	{ <i>Sido</i> István} { <i>Sido</i> Tamás} { <i>Sido</i> Bálint}	uo.	
	1625	<i>Zido</i>	<i>Zido</i> Ø	uo.	
	1680	<i>Sidou</i>	Blasius <i>Sidou</i>	uo.	
	1720	<i>Zsidó</i>	Georgius <i>Zsidó</i>	uo.	
	1720	<i>Zsidő</i>	Stephanus <i>Zsidő</i>	uo.	
i-s forma:	Ø	Ø	Ø		
Jenő	Ø	Ø	Ø	RMCSSZ. 517.o.	nincs belőle családnév, maximum Jenőfalvi, keresztnev- ként van jelen
i-s forma	1578	<i>Jeney</i>	Christophorus <i>Jeney</i>	RMCSSZ. 517.o.	
	1632	<i>Jenei</i>	<i>Jenei</i> János	uo.	
	1661	<i>Jenej</i>	<i>Jenej</i> Jstván	uo.	
	1720	<i>Jeney</i>	Andr(eas) <i>Jeney</i>	uo.	
	1720	<i>Gyenyey</i>	Johhan(nes) <i>Gyenyey</i>	uo.	
Kér	Ø	Ø	Ø		
i-s forma	1429	<i>Kery</i>	<i>Kery</i> Ø	RMCSSZ. 584.o.	

	1434	<i>Keri</i>	<i>Keri Ø</i>	uo.	
	1516	<i>Kery</i>	<i>Iohanne Kery</i>	u.o	
	1522	<i>Kerỹ</i>	<i>Michael Kerỹ</i>	uo.	
	1578	<i>Keer̃ỹ</i>	<i>Ioannes Keer̃ỹ</i>	uo.	
	1666	<i>Keérj</i>	<i>Francisus Keérj</i>	uo.	
	1688	<i>Kéri</i>	<i>Ioannes Kéri</i>	uo.	
	1720	<i>Kérỹ</i>	<i>Stephanus Kérỹ</i>	uo.	
Keszi	XV.	<i>Kezi</i>	<i>Kezi Ø</i>	uo. 588.o.	
	1466	<i>Kezy</i>	<i>Kezy Ø</i>	uo.	
	1473	<i>Kezy</i>	<i>Blasio Kezy</i>	uo.	
	1531	<i>Kez̃ỹ</i>	<i>Nicolaus Kez̃ỹ</i>	uo.	
	1546	<i>Keezy</i>	<i>Laurentius Keezy</i>	uo.	
	1559	<i>Keszy</i>	<i>Laurentius Keszy</i>	uo.	
	1632	<i>Kesz̃ỹ</i>	<i>Kesz̃ỹ Lukacz</i>	uo.	
	1633	<i>Keszi</i>	<i>Andreas Keszi</i>	uo.	
	1397	<i>Kezew</i>	<i>Paulum Kezew</i>	uo.	
	1404	<i>Kezew</i>	<i>Petri Kezew</i>	uo.	
i-s forma	Ø	Ø	Ø		
Kürt	1411	<i>Curth</i>	<i>Johannem Curth</i>	uo. 656.o.	

	1522	<i>Kirth</i>	Georgius <i>Kirth</i>	uo.	
	1548	<i>Kwrth</i>	Elias <i>Kwrth</i>	uo.	
i-s forma	1460	<i>Kurty</i>	Balsius <i>Kurty</i>	uo.	
	1485	<i>Kurthy</i>	Ladislao <i>Kurthy</i>	uo.	
	1497	<i>Kyrthy</i>	<i>Kyrthy</i> {Miklós}	uo.	
	1503	<i>Kywrthy</i>	<i>Kywrthy</i> {Miklós}	uo.	
	1542	<i>Kwrthi</i>	Franciscus <i>Kwrthi</i>	uo.	
	1548	<i>Kýrthj</i>	Laurencius <i>Kýrthj</i>	uo.	
	1591/1591	<i>Kýwrthÿ</i>	Ambrosio <i>Kýwrthÿ</i>	uo.	
	1593	<i>Kúrty</i>	Stephanus <i>Kúrty</i>	uo.	
	1618	<i>Kwürti; Kúrtj</i>	<i>Kwürti</i> Katatis; <i>Kúrtj</i> Katais	uo.	
	1625	<i>Kúrthi</i>	Ladisl(a)us <i>Kúrthi</i>	uo.	
	1631	<i>Kúrthi</i>	Paulus <i>Kúrthi</i>	uo.	
	1632	<i>Kúrthi</i>	Stephanus <i>Kúrthi</i>		
	1646	<i>Keörthi</i>	Stephanus <i>Keörthi</i>	uo.	
	1650/1651	<i>kúrthi</i>	Stephanus <i>kúrthi</i>		
	1665	<i>Kúrty</i>	<i>Kúrty</i> Ø	uo.	
	1686	<i>Kúrthi</i>	Joanneas <i>Kúrthi</i>	uo.	
	1691	<i>Kúrty</i>	Samuel <i>Kúrty</i>	uo.	

	1720	<i>Kürtý;</i> <i>Kürttyi;</i> <i>Kūrti;</i> <i>Kürtý</i>	Gregorius <i>Kürtý</i> ; Andreas <i>Kürttyi</i> ; Stephanus <i>Kūrti</i> ; Joannes <i>Kürtý</i>	uo.	
	1728	<i>Kūrti</i>	Elizabeta <i>Kūrti</i>	uo.	
Gyarmat	1436	<i>Gyarmath</i>	Jacobo <i>Gyarmath</i>	uo. 430.o.	
	1599	<i>Giarmath</i>	<i>Giarmath Ø</i>	uo.	
i-s forma	1462	<i>Garmathy</i>		uo.	
	1471	<i>Gyarmathy</i>	Thome <i>Gyarmathy</i>	uo.	
		<i>giarmati</i>	<i>giarmati pet(er)</i>	uo.	
	1557	<i>Giarmathi</i>	Ambrosius <i>Giarmathi</i>	uo.	
	1573	<i>Giarmaty</i>	<i>Giarmaty Imre</i>	uo.	
	1578	<i>Germati !</i>	Nicolaus <i>Germati !</i>	uo.	
		<i>Gÿarmathÿ</i>	Michael <i>Gÿarmathÿ</i>	uo.	
	1589	<i>Gÿarmathy</i>	<i>Gÿarmathy Gaspar</i>	uo.	
	1591	<i>Giarmathi</i>	<i>Giarmathi Lukacz</i>	uo.	
	1595	<i>Giarmatj</i>	<i>Giarmatj Thamas</i>	uo.	
	1598	<i>Gyarmathi</i>	<i>Gyarmathi Miklós</i>	uo.	
	1614	<i>Gyarmatj</i>	<i>Gyarmatj Mihaly</i>	uo.	
	1632	<i>Gyármati !</i>	<i>Gyármati ! Geörgÿ</i>	uo.	

	1654	<i>Gyarmathÿ</i>	Gregorium <i>Gyarmathÿ</i>	uo.	
	1661	<i>Gyarmatÿ</i>	Andreas <i>Gyarmatÿ</i>	uo.	
	1664	<i>Gyarmati</i>	Ladislaus <i>Gyarmati</i>	uo.	
	1670	<i>Gjarmathi</i>	<i>Gjarmathi</i> István	uo.	
	1692	<i>Gyaramtj</i>	Stephanus <i>Gyarmatj</i>	uo.	
Nyék	Ø	Ø	Ø		
i-s forma	1420	<i>Neky</i>	<i>Neky</i> Ø	uo. 775.o.	
	1453	<i>Nyeky</i>	Thomas <i>Nyeky</i>	uo.	
	1522	<i>Nyekÿ</i>	Elias <i>Nyekÿ</i>	uo.	
	1543	{ <i>Nyéky</i> }	Joanne { <i>Nyéky</i> }	uo.	
	1602	<i>Nÿekÿ</i>	Matthiae <i>Nÿekÿ</i>	uo.	
	1626	<i>Nieki</i>	Stephan(us) <i>Nieki</i>	uo.	
	1715	<i>Nyeki</i>	Steph(an)us <i>Nyeki</i>	uo.	
	1720	<i>Néki</i>	R. Steph(ani) <i>Néki</i>	uo.	
Megyer	Ø	Ø	Ø	uo.	
i-s forma	1453	<i>Megeri</i>	Paulus <i>Megeri</i>	uo. 721.o.	
	1460	<i>Megery</i>	Ladislaum <i>Megery</i>	uo.	
	1466	<i>Megerÿ</i>	Nicolaus <i>Megerÿ</i>	uo.	
	1492	<i>Megeri</i>	<i>Megeri</i> Ø	uo.	

	1501	<i>Megyery</i>	<i>Megyery Ø</i>	uo.	
	1503	<i>Megyerÿ</i>	<i>Valantinus Megyerÿ</i>	uo.	
	1518	<i>Megyerj</i>	<i>Megyerj Ø</i>	uo.	
	1548	<i>Megerj</i>	<i>Mattheus Megerj</i>	uo.	
	1559	<i>Medgyery</i>	<i>Casparus Medgyery</i>	uo.	
	1576	<i>megerÿ; megeri</i>	<i>megerÿ gaspar; megeri imre</i>	uo.	
	1596	<i>Meghery</i>	<i>Gregorius Meghery</i>	uo.	
	1597	<i>Megierÿ</i>	<i>Megierÿ Janos</i>	uo.	
	1602	<i>Megery; Megerÿ</i>	<i>Megery Jmreh; Megerÿ Pall</i>	uo.	
	1625	<i>Megieri</i>	<i>Megieri Janos</i>	uo.	
	1631	<i>Megeri</i>	<i>Benedictus Megeri</i>	uo.	
	1635	<i>Megyeri</i>	<i>Gregori(us) Megyeri</i>	uo.	
	1637	<i>Megiery</i>	<i>Jacobus Megiery</i>	uo.	
	1646	<i>Megyeri, Megjeri</i>	<i>Pauli Megyeri, Volfgangus Megjeri</i>	uo.	
	1720	<i>Megjery; Megyerÿ; Megyerÿ</i>	<i>Joannes Megjery; Joan(nes); Stephanus Megyerÿ;</i>	uo. 722.o.	
	1725	<i>Megyery</i>	<i>Andreas Megyery</i>	uo.	
Tarján	1495	<i>Tharyan</i>	<i>Tharyan Janos</i>	uo. 1049.o.	
	1517	<i>Tarján</i>	<i>Tarján Ø</i>	uo.	

	1562	<i>Tharyan</i>	<i>Tharyan Ø</i>	uo.	
	1674	<i>Tarjan</i>	<i>Tarjan Ø</i>	uo.	
i-s forma	1450	<i>Tharijani</i>	Nicolaus <i>Tharijani</i>	uo.	
	1483	<i>Thariany</i>	Georgium <i>Thariany</i>	uo.	
	1485 k.	<i>Tharyani</i>	<i>Tharyani Ø</i>	uo.	
	1522	<i>Tharjanÿ</i>	Valentinus <i>Tharjanÿ</i> ; Valantinus <i>Taryanÿ</i>	uo.	
	1542	<i>Tharÿanÿ</i>	Franciscus <i>Tharÿanÿ</i>	uo.	
	1548	<i>Tharyanj</i>	Osualdus <i>Tharyanj</i>	uo.	
	1549	<i>Tharÿanj</i>	Franciscus <i>Tharÿanj</i>	uo.	
	1554	<i>Taryani</i>	<i>Taryani</i> Cristopnac	uo.	
	1560	<i>Tharyany</i>	<i>Tharyany</i> {Antal}	uo.	
	1566	<i>tharyany</i>	<i>tharyany</i> ferench	uo.	
	1613	<i>Tarjany</i>	Demetrio <i>Tarjany</i>	uo.	
	1629	<i>Tarjani</i>	Stephanus <i>Tarjani</i>	uo.	
	1657	<i>Tariany</i>	<i>Tariany Ø</i>	uo.	
	1693	<i>Tariani</i>	<i>Tariani Ø</i>	uo.	
	1712	<i>Tarjányi</i>	Stephanus <i>Tarjányi</i>	uo.	
	1720	<i>Tarjány</i>	Michael <i>Tarjány</i>	uo.	

Felhasznált szakirodalom

- ÁSZ.= FEHÉRTÓI KATALIN (2004): *Árpád-kori személynév szótár (1000-1301)*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- BÁRCZI GÉZA (1958): *A személynévek*. In: BÁRCZI GÉZA: *A magyar szókincs eredete*. 2. kiadás. Budapest.123–142.
- BENKŐ LORÁND (1949): *A régi magyar személynévadás*. Budapest. 24.
- FEHÉRTÓI KATALIN (1965): *A XIV. századi magyar megkülönböztető nevek*. NytudÉrt. 68, Budapest. 159.
- 1965. Az Árpád-kori ragadványnevekről. In: *MNy*. 61: 419–428.
- 1966. Az úgynevezett ragadványnevekről. In: *MNy*. 62: 462–465.
- 1968. Egy XIV. századi nagybirtok jobbágynak személynévanyaga. In: *MNy*. 64: 317–331.
- 1973. Helynevek mint családnevek de praepositio vagy -i képző nélkül. In: *MNy*. 69:197–203.
- 1975. Puszta helynevek családnévként. In: *MNy*. 71:453–456.
- 1978. A Vidikes ~ Videkus személynévről. In: *MNy*. 74: 339–344.
- 1983. A Csákány családnévről. In: *MNy*. 79: 71–76.
- 1984. Erdélyi céhmesterek nevei a XV–XVII. századból. In: *MNy*. 80: 369–372.
- 1986. A Csihar, Csoltár és Kacor családnévekről. In: *MNy*. 82: 445–450.
- 1995. Árpád-kori személynéveink nyelvtörténeti felhasználásáról. In: *Nyr*. 119: 180–189.
- 1997. Árpád-kori közszei eredetű személynéveinkről. In: *Nyr*. 121: 71–75.
- FEKETE LAJOS (1943): *Az esztergomi szandzsák 1570. évi adóösszeírása*. Budapest.66.
- FODOR ISTVÁN (2006): Fehértói Katalin: Árpád-kori személynévtár (1000–1301). In: *MNyr*. Budapest, 238-246.
- GOMBOCZ ZOLTÁN (1915): Árpádkori török személynéveink. In: *MNyTK* 16. 49.
- GYÖRFFY GYÖRGY (1997): *A magyar törzsnevek és törzsi helynevek*. In: *HonfNyelv*. 211–234.
- HAJDÚ MIHÁLY (2003): *Általános és magyar névtan*, Osiris Kiadó, Budapest.
- 2010. *Családnév enciklopédia*, Tinta Könyvkiadó, Budapest.

- HEGEDŰS ATTILA (1994): KÁZMÉR Miklós, Régi magyar családnevek szótára. XIX-XVII. század. In: *NÉ* 16. 120–123.
- HOFFMANN ISTVÁN: Fehértói Katalin, Árpád-kori személynévtár 1000–1301. Budapest. 2004. In: *NyK.* 102: 300–11.
- 1996. Névtörténet — nyelvtörténet — társadalomtörténet: In: *MNyTK.* 207: 113–23.
- JAKÓ ZSIGMOND (1944): *A gyulai vártartomány urbániumai.* Kolozsvár, 91.
- JANITSEK JENŐ (1993): KÁZMÉR Miklós, Régi magyar családnevek szótára. XIX-XVII. század. In: *EM* 55/3–4. 162–163.
- KÁLDY-NAGY GYULA (1960): Baranya megye XVI. századi török adóösszeírásai. In: *MNyTK.* 103.
- KÁLMÁN BÉLA (1989): *A nevek világa.* Csokonai Kiadó, Debrecen. 16–110.
- KERTÉSZ MANÓ (1938): A Kakas személynévről. In: *Nyr.* 67: 1–5.
- KMTL.= *Korai Magyar Történeti Lexikon (9-14. század).* Főszerk.: KRISTÓ GYULA. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1994.
- KRISTÓ GYULA (1983): *Tanulmányok az Árpád-korról.* Magvető Kiadó, Budapest.
- 2000. Telepítés és államalapítás. In: *KRISTÓ GYULA, Írások Szent Istvánról.* Szeged.
- 2003. *Nem magyar népek a középkori Magyarországon.* Budapest.
- MELICH JÁNOS (1943): Családneveinkről. In: *MNy.* 39: 265–280.
- MELICH JÁNOS(1925–1929): *A honfoglaláskori Magyarország.* Budapest.
- MIKECS LÁSZLÓ (1943): A moldvai katólikusok 1646-47. évi összeírása, Kolozsvár.
- NÉMETH GYULA (1930-1991): *A honfoglaló magyarság kialakulása.* Második, bővített és átdolgozott kiadás. Budapest.
- ÖRDÖG FERENC (1982): A puszta helynevekből keletkezett családnevek kérdéséhez. In: *Nyr.* 106: 484–486.
- ÖRDÖG FERENC (2006): Fehértói Katalin, Árpád-kori személynévtár (1000–1301). In: *MNy.* 102. 104-106.
- PAIS DEZSŐ (1997):Helynevekből keletkezett családnevek -i képzővel és anélkül. In: *MNyTK* 209: 77–83.
- RÁCZ ANITA (2001): Népnévi eredetű településnevek a középkori Bihar vármegyé-

- ben: *Folia Uralica Debreceniensia* 8: 491–501.
- 2006. Törzsnévi eredetű helyneveink nyelvi kérdései. In: *Helynévtörténeti tanulmányok 2.* Szerk. HOFFMANN ISTVÁN–TÓTH VALÉRIA. Debrecen. 9–29.
- RMCSSZ. = KÁZMÉR MIKLÓS (1993): *Régi magyar családnevek szótára. XIV–XVII. század.* Budapest.
- SEBESTYÉN ÁRPÁD (1995): Kázmér Miklós, Régi magyar családnevek szótára. XIX–XVII. század. In: *MNyj.* 32: 161–166.
- TERESTYÉNI CZ. FERENC (1941): Magyar közszoí eredetű személynevek az 1211-i tihanyi összeírásban. In: *MNyTK* 59.
- TÓTH VALÉRIA (2005): Fehértói Katalin, Árpád-kori személynévtár (1000–1301). In: *Magyar Nyelvjárások* 43: 123–132.